

GRADISOV VESTNIK

Rogač Franc, kapetan Gradisovih
Kegljačev v Krškem

Leto XVIII — 220

Ljubljana, avgust 1976

GLASILO GRADISA

Prva bilanca po plačani realizaciji

Sestavina	I-VI 75		plan 76	I-VI 76	
	I-VI 75	I-VI 76		I-VI 75	I-VI 76
Vrednost proizv. — VP*	—	—	1540	—	—
VP — brez kooperant.**	1.122	3.772	1.352	120	36
Obrtniška dela	173	833	217	125	26
Vrednost čiste proizv.	949	2.939	1.135	120	39
Celotni dohodek	1.191	3.996	1.497	126	37
Fakturirana realizac.**	1.179	3.781	1.409	120	37
Plačana realizac.**	—	3.754	1.378	—	37
Stroški	872	2.694	948	109	35
Družbeni proizvod	307	1.060	430	140	41
Amortizacija	26	102	47	181	46
Dohodek	281	958	383	136	40

* Vrednost proizvodnje se računa samo kot seštevek TOZD

** Brez kooperantov — drugih podjetij, ki sodelujejo pri izgradnji HE Srednja Drava II.

Letos je Gradis v prvem polletju (od 1. 1. do 15. 6. 1976) ustvaril 1,5 milijarde dinarjev celotnega dohodka, kar je za 26 % več kot lani, ko je ustvaril 1,2 mia din CD.

Vrednost (čiste) proizvodnje brez kooperantov se je povečala nominalno za 20 %, realno pa za 9 %.

Ker so se stroški povečali v manjši meri kot celotni dohodek oziroma realizacija, se je družbeni proizvod povečal močnejše, to je za 40 %.

Zaradi revalorizacije osnovnih sredstev se je povečala amortizacija kar za 81 %, kar vpliva tudi na porast dohodka, ki je porasel za 36 %. Tolikšen porast dohodka je še vedno višji od porasta celotnega dohodka in sicer za deset odstotnih točk. To pomeni med drugim, da se je močno izboljšala ekonomičnost.

V zadnjem stolpcu preglednice imamo odstotke izpolnitve letnega plana.

Po podatkih desetletnega poprečja bi morali ob polletju realizirati 39,4 odstotka planiranega obsega del. Vrednost čiste proizvodnje je dosežena z 39 % (točneje 38,6 %), kar pomeni, da obstajajo realne možnosti izpolnitve načrtovanega obsega del.

Obrtniška dela zaostajajo s 26 %, vendar je njihova dinamika v prvem polletju počasnejša ker se največ obrtniških del in obračunov za njih opravi v zadnjem trimesečju.

Za vse nas je ohrabrujoč podatek, da smo ob polletju realizirali 37 % planirane plačane realizacije. Po letošnjih novostih v obračunavanju in te, se namreč v celotnem gospodarstvu prav zategadelj pričakujejo v nekaterih tudi velikih in solidnih kolektivih občutno slabši rezultati.

Nad vse pomemben pa je podatek, da dosega dinamika dohodka nadpovprečen nivo, to je 40 % letno planiranega zneska.

Preglednica delitve dohodka nam kaže odnose, ki smo jih pričakovali v strahu, da ne bodo močno odstopali od dogovorjenih.

Najprej pogledimo delitev po določilih vsakoletne republiške resolucije. Osebnih dohodkov namreč ne smejo porasti več kot znaša za 10 % zmanjšan porast družbenega proizvoda. To pomeni za Gradis ob polletju, da sme znašati porast OD največ (porast družbenega proizvoda je 40 % manj 10 %) 36 %. Dejansko pa so porasli za 34 % (indeks 134), kar pomeni, da Gradis v celoti — ne pa vse TOZD — izpolnjuje določilo skupščinske resolucije tudi letos!

Poleg že omenjene amortizacije, ki je porasla prekomerno zaradi revalorizacije, pa beležimo skoraj enak porast tudi pri obveznostih in sicer kar za 80 %. Vsako leto znova in znova ugotavljamo prekoračitev porasta načrtovanih obveznosti, čas bi že bil, da se ta sestavina dohodka umiri in uskladi v možnostni gospodarstvu! Upravičeno pričakujemo, da bodo prav v letošnjem letu razni porabniki na podlagi polletnih obračunov ugotovljene zneske obveznosti, le-te v določenem delu vrnilo gospodarstvu, torej tudi naši organizaciji. Zato pričakujemo tudi od naših delegatov v raznih organih družbenopolitičnih skupnosti, da ustrezno nastopijo in sicer prav na podlagi podatkov Gradisa in njihovih TOZD.

Kolikor bi obveznosti porasle — ocenjeno največ za 50 %, potem bi se ostanek dohodka (iz katerega se ravno tako črpajo nekatere obveznosti) povečal namesto za vsega 13 %, za 34 %, kar bi bilo komaj v skladu s porastom dohodka.

Delilno razmerje med OD in OP ter med ostankom dohodka znaša:

I—VI 1975	73 : 27
plan 1976	67 : 33
I—VI 1976	76 : 24

Za ceste smo zbrali 900 milijonov starih dinarjev

Delavci Gradisa so se zavestno odzvali široki akciji za vpis posojila za ceste. Čeprav je veliko delavcev na dopustih, so komisije za vpis posojila po TOZD do zaključka redakcije zbrale 8.987.680,00 dinarjev. Posojilo pa je od 6839 zaposlenih (brez tujine in učencev) vpisalo 4907 delavcev ali 71 %.

Po posameznih TOZD je vpis potekal takole:

TOZD	Stev. zaposl.	Vpisalo	posojilo V %	Skupni znesek
Ljubljana	620	404	65	650.000.—
Ljubljana okolica	488	304	62	564.960.—
Projekt. biro	56	51	91	120.800.—
OGP	230	156	48	260.000.—
SPO	442	330	75	729.400.—
Maribor	1036	708	68	1.179.500.—
Nizke gradnje M.	525	485	92	980.000.—
Jesenice	697	567	81	1.083.000.—
Celje	694	433	62	700.000.—
Gradnje Ptuj	217	200	92	262.000.—
Ravne	406	249	61	376.200.—
Koper	251	128	51	227.288.—
LIO Škofja Loka	239	222	93	378.100.—
KO Maribor	213	171	80	374.864.—
KO Ljubljana	208	150	72	243.888.—
Železokrivnica	128	28	21	69.180.—
Projekt. biro Mar.	31	29	94	114.000.—
Skupne službe	312	292	94	666.300.—

Akcija se nadaljuje...!

Sestavina	I-VI 75 plan 76		I-VI 76	I-VI 76	
	I-VI 75	I-VI 76		I-VI 75	I-VI 76
Dohodek	281	958	383	136	40
Obveznosti	45	165	81	180	49
Čisti dohodek	236	793	302	128	38
OD in OP	172	533	230	134	43
Ostanek dohodka	14	260	72	113	28

Vidimo, da nedosegamo niti lanskega delilnega razmerja, še tem manj pa planiranega razmerja. Ob polletju 1974 smo imeli delitev 77 : 23.

Posebno kvaliteto uspešnosti gospodarjenja predstavljajo kazalniki

Sestavina, kazalnik	I-VI 75 plan 76		I-VI 76	I-VI 76	
	I-VI 75	I-VI 76		I-VI 75	I-VI 76
Število zaposlenih	6222	6.844	6837	110	100
Vse ure v tisočih	6643	15.919	7256	109	46
Efektivne ure	5813	13.750	6287	108	46
VČP na ef. uro	163	214	181	111	85
Poveč. dohodek na ph	24,42	34,21	30,72	126	90
OD in OP na uro	25,89	33,48	31,70	122	95

Število zaposlenih (brez delavcev v tujini vajencev in študentov) je skoraj enako kot je bilo planirano in je za 10 % višje od lani. Ure so se povečale za 9 %, efektivne ure pa za 8 %, kar pomeni, da se je zmanjšal delež nadur.

PD/ph — naš glavni kazalnik uspešnosti se je povečal za 26 % in dosegel 90 % načrtovane vrednosti. Oboje je ugodno, saj znaša desetletno poprečje doseženega dohodka na

(pogojno) uro ob polletju slabih 89 odstotkov.

Bruto osebni dohodki na uro so se skupaj z osebnimi dohodki povečali resda za 22 %, kar je več kot so se povečali življenjski stroški, vendarle pa so se realni neto osebni dohodki zmanjšali. Več o gibanju OD bo razvidno v posebni analizi v internih obvestilih.

Stane Uhan

Naša nova upravna zgradba

Pred sprejetjem družbenega plana razvoja SRS za obdobje 1976 - 80

V skupščini SRS smo razpravljali o Osnutku družbenega plana razvoja SR Slovenije za obdobje 1976-1980.

Iz realne in bogate vsebine družbenega plana omenjam le nekaj besed, ki se tičejo gradbeništva. V prvi vrsti se omenja jasna usmeritev v razporejanju dohodka za razširjeno reprodukcijo, osebne, skupne in splošne družbene potrebe, predvsem pa poudarja večjo poslovno in dohodkovno povezanost med TOZD in drugimi sorodnimi subjekti v procesu družbene reprodukcije. Veliko je tudi bilo govora, o delitvi dohodka po delu ter o združevanju dela in sredstev na podlagi skupnih interesov. K stabilni in dinamični gospodarski rasti pa je bilo rečeno, da je pogoj za boljše gospodarjenje stalno povečanje deleža produktivnosti dela v rasti družbenega proizvoda. Predvideva se, da bi delež produktivnosti dela v rasti družbenega proizvoda dosegel 57%, za razliko od preteklega srednjeročnega plana, ko je znašal 34%. Povečati moramo ekonomičnost in racionalnost dela ter bolje izrabljati obstoječe zmogljivosti.

Politika gibanja osebnih dohodkov mora biti prilagojena realnim možnostim. Za celotno petletno obdobje se predvideva rast realnih osebnih dohodkov na zaposlenega za 16%.

Velik poudarek je bil tudi na področju stanovanjske gradnje, saj bodo samoupravne stanovanjske skupnosti do leta 1980 združile sredstva in usmerjale izgradnjo za najmanj 65.000 stanovanj, od tega približno 70% stanovanj zgrajenih v družbeni gradnji in okoli 30% v zasebni.

Pri obravnavanju pogojev uresničevanja gospodarske politike je bilo posebno poudarjeno, da tvorita družbeno preobrazbo in učinkovito gospodarjenje dialektično neelastično celoto, ter med seboj povezani in odvisni sestavini; nadalje, da družbena in ekonomska spodbuda delavcev v združenem delu za uspešno gospodarjenje strateška naloga v razvoju družbenih odnosov in uspešnega gospodarjenja. Posebno pa je bilo poudarjeno, da so »notranje rezerve« v delovnih organizacijah še vedno velik in neizkoriščen rezervar. Borba za odkrivanje notranjih rezerv pa istočasno pomeni tudi premagovanje neustrezne organizacije dela, razdrobljenosti v proizvodnji, neracionalnosti, spopad z neustreznim znanjem itd., skratka nadaljevati z odločnejšo akcijo na področju znižanja materialnih stroškov v gospodarstvu.

Iz razprave je bilo razvidno, da se gospodarske organizacije v poostrenih pogojih gospodarjenja in v neugodnih konjunkturah razmerah vedno bolj obračajo navznoter, analizirajo lastne potrebe in probleme ter možnosti razvoja iščejo pri sebi in same najdejo izhod iz nastalih težav.

Prav tako bo potrebno racionalno uporabiti vsak investicijski dinar v gospodarstvu in drugih družbenih dejavnostih. Skratka smo pred splošno štednjo na vseh področjih našega dela, kar seveda velja tudi za nas. Končno družbeni plan razvoja SR Slovenije za nadaljnjih 5 let je tu in potrebno ga bo izvajati.

L. C.

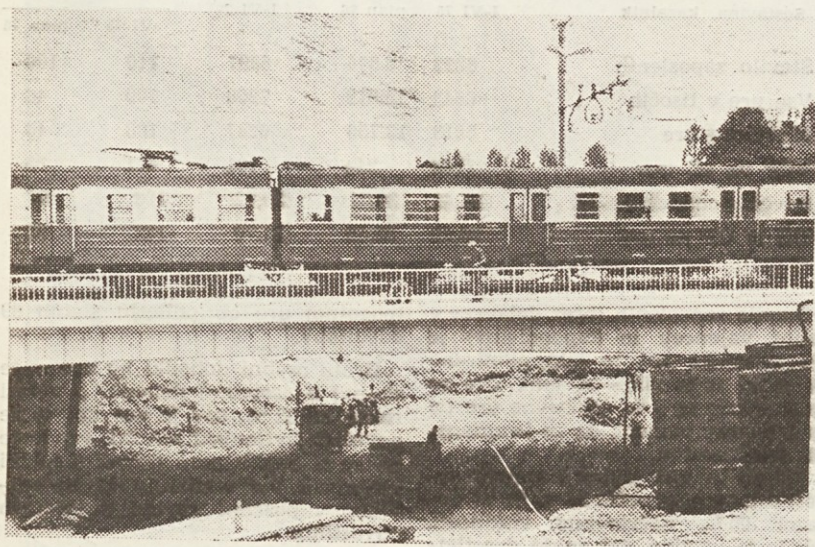
Dela končali pred rokom

Vse premalokrat govorimo o naših uspehih in zato je prav, da se ravno te dni pohvalimo z enim, ki nam je v resnično čast. 31 dni pred rokom smo končali gradnjo dveh mostov podvoza na Drenikovi ulici v Ljubljani.

Rok za izgradnjo mostov je bil 13 mesecev, pripravljala dela pa so se začela 1. 6. 1975, gradnja mostov pa 7. 7. 1975. Najprej je bilo treba prestaviti tle, tako da smo lahko na njihovem mestu zgradili prvi most, nato pa je po njem stekel promet in začeli smo graditi drugi most. Med gradnjo smo izkopali 22.000 m³ zemlje, vgradili 2200 m³ betona, porabili 3000 m³ opažev, naredili 5500 m² odrov, ugradili 40.000 kg kablov in 120.000 kg mehke armature.

Cas napenjanja konstrukcije je padel ravno v hude zimske dneve in to je skoraj ogrozilo nadaljnjo gradnjo. Celotno konstrukcijo so nato naši delavci prekrili z odri in šotorskim platnom, ter ogrevali, da so dela lahko nadaljevali. S tem so pridobili precej časa.

Gradnjo mostov so torej delavci GE Ljubljana končali 31 dni pred rokom. Pri tem jim je pomagalo to, da je bila vsa gradbena dokumentacija pravočasno dostavljena izvajalcem, res pa je tudi, da so opravljali pretežno gradbena dela, ki jih izvaja Gradis sam — brez drugih in torej niso bili odvisni od ostalih izvajalcev ali kooperantov. Največ pa so k takemu delovnemu rekordu pripomogli s svojim delom sami Gradisovi delavci in zato jim čestitamo.

Po obeh mostovih Drenikovega nadvoza že hitijo vlaki

Pristojnosti — vezane na odločanje z osebnim izvajanjem

Na področju oblikovanja poslovne politike, planiranja in nadziranja se bomo prek raznih oblik osebnega izvajanja (440. člen osnutka zakona o združenem delu — v nadaljevanju: osnutka) v TOZD, kot so referendum, zbor delavcev, podpisovanje oziroma dajanje posebnih pisanih izjav itd., srečevali z naslednjimi pristojnostmi:

— sprejemanja samoupravnih sporazumov

• o združitvi v delovno organizacijo, sestavljenjo organizacijo in poslovno skupnost

• o elementih temeljev planov samoupravnih organizacij in skupnosti

• o združevanju dela in sredstev

• o skupnih osnovah za razporejanje dohodka in o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke

• o ustanavljanju interesnih skupnosti

Poleg teh pristojnosti, ki jih lahko konkretno razberemo iz vsebine 441. člena osnutka, pa bodo delavci v statutu temeljne organizacije v skladu z zakonom verjetno dodali še naslednje pristojnosti osebnega izvajanja:

— sprejemanje (v delavskem svetu oblikovanih in usklajenih) razvojnih programov, letnih gospodarskih načrtov in samostojnih investicijskih programov TOZD ter potrjevanje istih dokumentov za širše institucionalne oblike, v katerih je TOZD združena,

— sprejemanje (na posebno zahtevo zaključnega računa in odločanje o dokončni razporeditvi dohodka, ustvarjenega tako z živim in minulim delom v TOZD, kakor tudi na podlagi uspešnega gospodarjenja z minulim delovnim oblikam združenega dela in sredstev,

443. člen osnutka namreč določa, da je potrebno za posamezne izmed odločitev navedenih v prejšnjem stavku, dobiti mnenje delavcev, to pa bo v praksi vodilo k strukturno razširjenim pristojnostim osebnega izvajanja.

Delavski svet TOZD

Delavski svet TOZD bo imel skladno s 469. členom osnutka okvirno naslednje pristojnosti, ki bodo pogosto vezane na delegatsko načelo predhodne razprave v posameznih delih delovnega procesa v organizaciji — samoupravnih delovnih skupinah:

— oblikuje elemente za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov samoupravnih organizacij in skupnosti in o sklepanju dogovorov o temeljnih planov družbenopolitičnih skupnosti,

— oblikuje poslovno politiko oziroma določa poslovno politiko TOZD v okviru sprejete politike delovne organizacije oziroma poslovne skupnosti, to je reprodukcijske celote (verige),

— oblikuje (sprejema) plan temeljne organizacije,

— oblikuje ukrepe za izvajanje poslovne politike in plana temeljne organizacije,

— oblikuje periodični obračun in zaključni račun,

— usklajuje razvojne programe s programi širše institucionalizirane oblike,

— odloča o manjših spremembah predmeta poslovanja TOZD,

— sprejema ukrepe o organizaciji dela,

— presoja investicijske programe,

— sprejema sanacijske programe in potrebne ukrepe za njihovo izvajanje,

— obravnava trimesečna poročila o izvrševanju operativnih planov in večja odstopanja od realizacije letnih planov,

— potrjuje periodične obračune,

— odloča o odpisu osnovnih in obratnih sredstev itd.

Pristojnost drugih (samoupravnih oz. izvršilnih) organov v TOZD

Iz vsebine II. poglavja četrtega dela osnutka, ki nosi naslov »organi upravljanja«, ni videti mesta drugim samoupravnim organom v TOZD, med katerimi je bil do sedaj najpomembnejši svet ali odbor za medsebojna razmerja, ki je v praksi zadnjih let dokončno sprejmal tako imenovane posamične sa-

moupravne odločitve. Iz okvira odločitev za oblikovanje politike, planiranje in nadziranje smo se do danes srečevali z naslednjimi pristojnostmi tega (včasih področno razdeljenega) organa:

— sprejemanje načrta perspektivnih potreb po kadrih in programa izobraževanja,

— sprejemanje načrta delovanja in nadziranje učinkovitosti sistema nagrajevanja,

— odločanje o dodeljevanju (kadrovskih) posojil za gradnjo stanovanj oziroma o dodelitvi pravice do stanovanj TOZD,

— itd.

472. člen tega poglavja osnutka pa na drugi strani podaja možnost enega ali več izvršilnih organov delavskega sveta, kateremu se poverijo določene izvršilne funkcije.

Med izvršilne organe TOZD imamo poleg komisije (za razliko od sveta ali odbora kot samoupravnega organa) za proizvodnjo in delitev, komisijo za norme, in komisijo za popis osnovnih sredstev ter druge občasne komisije.

S področja omenjenih aktivnosti smo se tako srečevali z naslednjimi pristojnostmi:

— sprejemanje in spremljanje mesečnih operativnih programov,

— obračunavanje mesečnih obračunov poslovanja TOZD in sprejemanje ustreznih ukrepov,

— spremljanje izvrševanja posameznih programov investicij in investicijskega vzdrževanja.

474. člen osnutka pa v zvezi z izvršilnimi zadevami, ki se smejo poveriti izvršilnemu organu, posebej izjavi:

— predlaganje plana,

— nadzorstvo nad izvrševanjem sklepov delavskega sveta ali sklepov, ki jih sprejemajo delavci z osebnim izvajanjem.

Delavski svet v delovni organizaciji

Delavski svet delovne organizacije bo s področja oblikovanja politike, planiranja in nadziranja po 502. členu osnutka imel naslednje pristojnosti:

— oblikovanje samoupravnega sporazuma o temeljnih plana delovne organizacije,

— določanje poslovne politike in ukrepov za njeno izvajanje ter ukrepov za izvajanje razvojnega plana in programa,

— dajanje smernic in nadzorovanje dela izvršilnega in poslovnega organa, katerim bi določila samoupravnega sporazuma o združitvi lahko dodala na primer še:

— sprejemanje odločitev o poslovnem sodelovanju, združevanju, vlaganju sredstev, sanacijskih ukrepih, solidarnostni pomoči itd

— sprejemanje ugotovitvenega sklepa o vsakoletni združitvi sredstev,

— sprejemanje kriterijev in meril za razdelitev s skupnim delom ustvarjenega dohodka (prek prodaje delovne organizacije).

— sprejemanje odločitev o samostojnih investicijskih elaboratih s predlogi za financiranje itd.

Izvršilni organi delovne organizacije

Po 506. členu osnutka ima lahko tudi delovna organizacija enega ali več izvršilnih organov delavskega sveta. Prostor nam ne dovoljuje, da bi se ustavili pri pristojnostih vseh organov, zato si oglejmo le nekatere pristojnosti nekaterih navedenih organov:

a) pri odboru za načrtovanje in notranjo delitev

— izdelava predloga letnega gospodarskega načrta,

— izdelava predloga zaključnega računa,

b) pri odboru za razvoj in organizacijo

— usmerja razvoj obstoječih dejavnosti in predlaga razširitev dejavnosti na nova področja,

— predlaga osnovne smernice spreminjanja organizacije DO,

c) pri odboru interne banke

— oblikuje skupni mesečni plan

finančnih potreb TOZD in ga predlaga TOZD v usklajevanje,

— odloča o angažiranju razpoložljivih finančnih sredstev na podlagi mesečnega plana in prioritete itd.

Pisanje dnevnika

Smatram, da je to zelo važno opravilo, ker tudi v poznejši praksi si bo potrebno zapisovati bistvene zadeve, ki se bodo pojavile pri delu. Seveda dnevnik ne sme biti roman, ki začne vsak dan ob 6. uri zjutraj in konča ob 14. uri. Neki tehnik je celo napisal, da je šel po lesenih lestvi na stavbo. Tehnik ali tudi drugi kandidat naj v dnevniku opiše posamezne vrste dela, ki jih je delal ali pri katerih je sodeloval v določenem obdobju in to naj opremi s čim več skicami ali izpolnjenimi formularki.

Izpitna naloga.

Vsak kandidat naj si dobro ogleda svoje področje dela, ker vsebina izpitne naloge je iz področja, kjer se je kandidat med pripravniško dobo udeleževal.

Med ustnimi predmeti je tudi delovna zakonodaja. Vsak kandidat naj v lastnem interesu preštudira sporazum o medsebojnih razmerjih, ker tu so zajete vse pravice in dolžnosti vsakogar, ki stopi v redno delovno razmerje.

Zal je v večini primerov znanje o ekonomiki pomanjkljivo. Prej ali slej se bo eden ali drugi kandidat vključil v razne komisije, kot delegat v samoupravne organe in tam brez minimalnega osnovnega znanja iz ekonomike ne bo mogel uspešno sodelovati.

Center je že leta 1965 izdal priročnik o Ekonomiki podjetja v priredbi dipl. oec. Rajka Zupančiča in v letu 1975 priročnik »Medsebojni ekonomski - finančni odnosi v GIP Gradis« v priredbi dipl. oec. Vinka Koleta.

Priporočam, da si pripravniki ta dva priročnika obvezno preberejo.

Strokovna vprašanja.

Znanje kandidatov iz varstva pri delu je zadovoljivo, zelo pomanjkljivo pa je strokovno znanje tehničnega kadra. Pri zagovoru naloge ali posebej, dobi še vsak tehnik eno strokovno vprašanje, iz področja gramoza, betona, cementa ali bet. železa.

Zgodilo se je, da tehnik, ki je v pripravniški dobi pretežno risal armaturne načrte ni poznal oznak in vrst betonskega železa. Zopet drugi tehnik, ki je sodeloval pri izdelavi betona ni poznal novih predpisov o granulaciji in odvzemu betonskih kock.

Priporočam, da vsi tehniki in inženirji obvezno predelajo pravilnik o tehn. ukrepih in pogojih za beton in armirani beton zvezek št. 2, ki ga je izdala zveza gradbenih inženirjev in tehnikov Slovenije, naš center pa razposlal vsem TOZD, sicer je pa ta pravilnik izšel v Uradnem listu SFRJ, št. 51-599/1971.

Naše zahteve niso pretirane. Vemo, da šolsko znanje kmalu zastara, zato je potrebno, da nenehoma študiramo nove predpise, nujno pa je, da vsak pozna veljavne predpise tistega področja, na katerem neposredno dela.

Novi pogoji naših gospodarskih tokov zahtevajo vedno večjo kvaliteto in znanje, zato priporočamo vsem bodočim kandidatom — pripravnikom, da se v pripravniški dobi čim bolj pripravijo vse vodilne in vodstvene člane kolektiva Gradisa pa prosimo, da jim to ob intenzivni pomoči omogočijo.

Predsednik komisije za pripravnike:
Dragovan Sever, dipl. ing. gr.

Likof na mednarodnem centru

15. aprila letos so delavci TOZD GE Ljubljana zasadili prve lopate pri gradnji Mednarodnega centra za upravljanje podjetij v javni lasti, 30. junija pa je bil objekt, točno kot je predvideno s terminskim planom, zgrajen do III. gradbene faze. No, pa o tem kasneje.

Ta pomemben družbenopolitičen objekt je lociran v Ljubljani za Bežigradom ob Titovi cesti nasproti Gradbene tehniške šole. Zgradba, ki je sedaj v gradnji, predstavlja I. fazo izgradnje celotnega kompleksa. Idejni projekt II. in III. faze izgradnje, ki bo zapolnil preostali prazen prostor do stanovanjskih hiš na severu, je bil obravnavan na nedavni seji gradbenega odbora in se bo predvideno pričel graditi prihodnjo pomlad. Fotografijo makete celotnega kompleksa ste lahko videli v eni izmed prejšnjih števil Gradisovega vestnika.

Objekt, ki je sedaj v gradnji, je študijskega značaja in je razdeljen v osem etažni skeletni stolpič z jedrom v katerem so sanitarije, stopnišče in dvigalo. V stolpiču so predvsem študijski kabineti razen v pritličju, kjer je knjižnica, in kleti, kjer so energetske prostori, bife in prostor za tisk. Drugi trietažni del pa predstavlja dve sejni sobi in konferenčna dvorana za 100 oseb. Ta del objekta je tudi klimatiziran, za uspešno delo predstavnikov neuvrščeni iz vsega sveta pa so predvidene tudi prevajalne naprave. To pa je tudi vse, kar bi na tem objektu takega mednarodnega značaja

lahko smatrali za reprezentančno, kajti Investburo in njihov team arhitektov Senk-Tepina je s pravilnim izborom materialov in dogmami funkcionalnostjo uspel zaključiti objekt v učinkovito estetsko celoto. Poseben poudarek temu pa bo dala fasada v kombinaciji poliestra, stekla in vidnega betona.

Kot ste že iz uvoda razbrali je bil objekt do III. faze zgrajen v izjemno kratkem času, to je v dveh in pol mesecih ali natančneje v 74 delovnih dneh, kar predstavlja za objekt opisan razsežnosti s površino ca. 2400 m² že majhen rekord. Vzoredno se namreč odvijajo tudi zidarska dela, instalacije in delno tudi obrtniška dela. Neredko je bilo še v zapazeni etaži opraviti instalacijo klime, vode, elektrike in ogrevanja. Taka naglica je bila potrebna zaradi tega, ker je za izgradnjo objekta skupno s kompletnimi instalacijami in obrtniški deli določen izredno kratek rok šestih mesecev.

Da je bila prva naloga, to je pravočasna izgradnja objekta do III. faze opravljena, je bil potreben maksimalni napor in koordinacija znotraj GE, posebej še s TOZD SPO in betonarnama OGP in Ljubljana oko-

lica, kajti domača je bila ravno ob tem času v remontu. Hitri gradnji je prispevala tudi uporaba moderne tehnologije opaženja z NOE opaži, katere pa ni bilo moč docela izkoristiti, ker sama zasnova projekta tega ni omogočala.

Seveda so glavno breme nosili ljudje, ki so objekt zgradili, z obveznimi izjemami, ki jim ni bilo dosti mar za pomembno in zahtevno nalogo.

Na gradbišču je bilo zaposleno 100 delavcev, predvsem tesarjev, 4 delovodje in 2 tehnika, ki so delali v treh izmenah, to je 24 ur na dan. To je pomenilo dodaten napor za zaposlene, kajti delo na opažih zahteva predvsem ponoči še dodatno zbranost in pozornost, ki pa je včasih na žalost tudi izostala.

Z eno besedo: na gradbišču je vladalo pravo frontno vzdušje, zato ni čudno mnenje novinarja v Ljubljanskem dnevniku, da je zgradba zrastle kot goba, čeprav brez dežja.

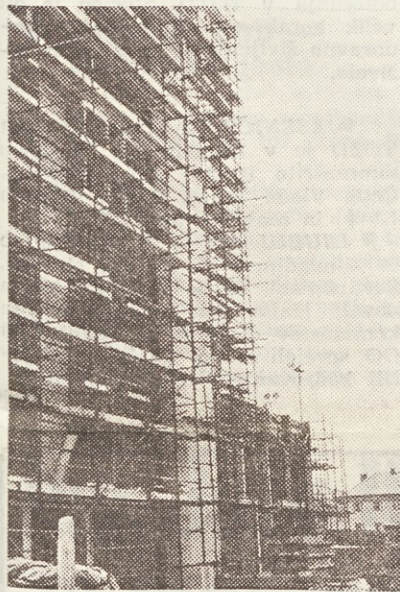
Vse naštetu in nekaj pozabljenega je pripomoglo k temu, da se je točno v roku na strehi Mednarodnega centra pojavila smrečica. poziv na likof. Tipičnega likofa s klobaso in vinom v pravkar zgrajeni stavbi so se udeležili poleg vseh zaposlenih na gradbišču tudi gostje, med njimi tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta dr. Anton Vratuša in drugi.

Prvi uspeh je za nami, vendar bo potrebno še krepko pljunuti v roke, da bo objekt 15. oktobra, to je čez tri mesece, dograjen in ključni predani investitorju.

M. K.

Osemetažni stolpič je zrastle kot goba po dežju

Predelne stene in nekaj obodnih je zidanih po klasičnem sistemu z opeko

Za dosežen uspeh so zaslužni vsi delavci

Mali jubilej v KO Ljubljana

Kot fotografija že sama kaže, je to stota betonarna iz družine betonarn naše proizvodnje.

Če vzamemo, da je letnica 1969 mišljena po zaključku jesenskega zagrebškega velesejma, je to doba slabih šestih let naše proizvodnje betonarn, kar je v povprečju 18-20 kosov letno. Finančno predstavlja vseh 100 betonarn po današnjih cenah približno 12 starih milijard, kar je letošnja predvidena celokupna realizacija naših obratov. Iz tega sledi, da 1/6 realizacije odpade na proizvodnjo betonarn.

Po naključju je kupec stote betonarne GP »Rud« iz Vrnjačke Banje (Zato tudi jubilejna tablica v srbohrvaščini) in to bo dobra reklama v osrčju Jugoslavije. Betonarne so sicer locirane po vsej Jugoslaviji, lahko bi se reklo od Bohinja do Gvangelije.

Omenili smo družino naših betonarn pa jo naštejmo:

tip PB 250 kapac.	12 m ³ /h	39
tip SB 15 kapac.	15 m ³ /h	23
tip SB 500 kapac.	20 m ³ /h	29

tip SB 500/25 kapac.	25 m ³ /h	6
tip SB 750 kapac.	35 m ³ /h	1
tip STB 500 kapac.	25 m ³ /h	1
tip STB 2 x 500 kapac.	50 m ³ /h	1
tip SB 1000 kapac.	70 m ³ /h	1

V Gradisu prodano	21 kom
v Sloveniji	34 kom
v SR Hrvaška	23 kom
v SR Srbiji	10 kom
v SR Makedoniji	2 kom
Vojni pošti	3 kom

Teško je govoriti o naslednjem jubileju — tj. prodaji dvestote betonarne, če pa vzamemo kapaciteto prodaje zadnjih dveh let, naj bi bil ta jubilej konec leta 1976 in tega si vsi želimo. Ob jubileju naj omenimo še to, da smo v tem obdobju šestih let poleg stotih betonarn izdelali in prodali ostale serijske opreme: iglastih dvigal, prekladalnih silosov, ročnih skoperjev, pralnih bobnov, polžastih dehidratorjev, mehaničnih dozatorjev, krožnih žag itd., vsa 1062 kosov opreme.

Stojan Paternost

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis Ureja ga uredniški odbor Odgovorni urednik Lojze Cepuš Tehnični urednik Matija Krnc Tisk Tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani — Izdaja mesečno

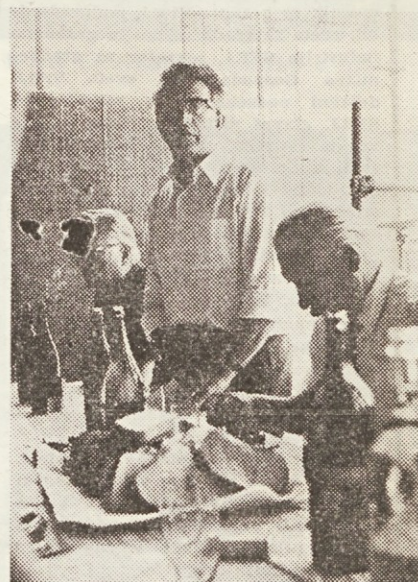
Dr. Anton Vratuša obiskal gradbišče mednarodnega centra

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta dr. Anton Vratuša je ob skromni slovesnosti, ki so jo imeli delavci TOZD GE Ljubljana ob dokončanju objekta do III. faze, obiskal gradbišče mednarodnega centra in bil izredno zadovoljen ob pogledu na izvršena dela. Likofa so se med drugim udeležili tudi Jože Zemljak — direktor centra za proučevanje sodelovanja z deželami v razvoju, ing. Marjan Brilly — namestnik predsednika gradbenega odbora, Marjan Oblak — zastopnik e. publiškega sekretarja za finance, Marko Rajner, član IS mestne skupščine, ing. Marko Senk — projektant in ing. Štefan Mesarič — direktor TOZD GE Ljubljana, ing. Alfred Peteln — tehnični direktor podjetja, ing. Jože Ločnikar in vsi delavci, ki so delali na objektu.

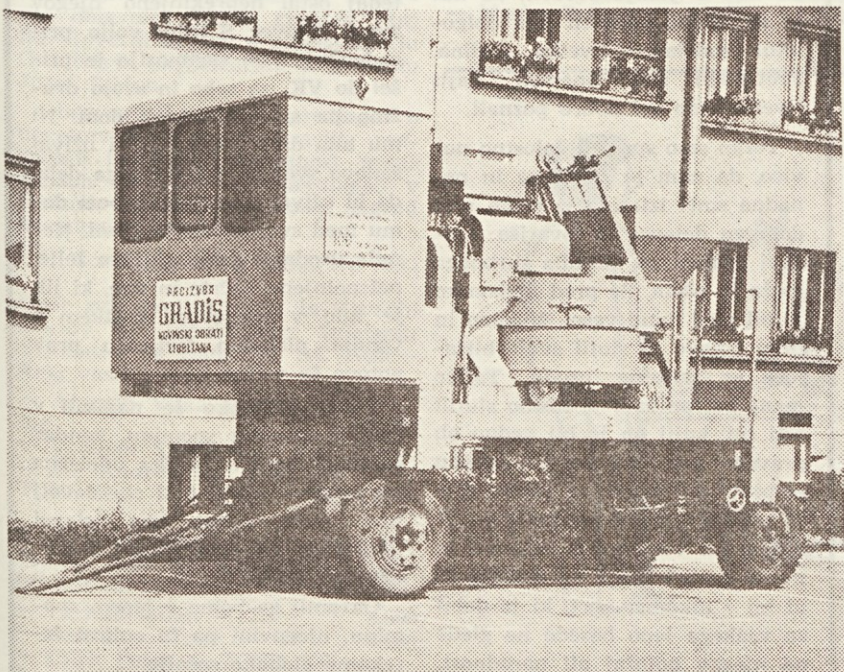
V imenu investitorja je spregovoril tov. Marjan Oblak in pohvalil izvajalce del za neizmerno zalaganje in napore pri delu in jim čestital za doseženi uspeh. Istočasno pa je izrazil željo, da bi bila delovna vnaša še naprej takšna, da bi bila predaja ključev v dogovorjenem roku.

V imenu izvajalca del TOZD GE Ljubljana se je za izrečene pohvalne besede zahvalil vodja gradbišča Miha Kavka in poudaril, da se bodo trudili z vsemi močmi, da bodo tu-

di v nadaljevanju del dosledno izvajati terminski plan in ob roku predali ključe.

Tov. Marjan Oblak se je v imenu gradbenega odbora izredno pohvalno izrazil o dosedanjem poteku gradnje

Tako izgleda stota betonarna iz Gradisovih kovinskih obratov

Likofa se je udeležil tudi podpredsednik ZIS dr. Anton Vratuša

Besede ob grobu ing. Jožeta Valentiča

Nenadoma Te ni več; velikega človeka in prijatelja, neustrudnega sodelavca. Vsi, ki smo se zbrali ob Tvoji poslednji poti Te poznamo, vendar ne bi mogli nihče od nas strniti vsega, kar si naredil v svojem življenju, nihče ne bi mogel opisati vsega Tvojega delovanja, ki je bilo tako pestro in bogato.

Ze pred vojno si se vključil v napredno gibanje in boju za napredek si ostal zvest do zadnjega trenutka. Da si lahko študiral si inštruiral druge, delal kot knjigovodja, kasneje pa kot geodet in projektant za nizke gradnje, ter kot gradbeni vodja v gradbenih podjetjih. Vse to je povezovalo z življenjem, delavci, z narodom.

Po okupaciji Ljubljane si se takoj vključil, kot vodja levega krila tedanje sokolske organizacije, v osvobodilno fronto. Prišel si organizirati članstvo tako na terenu, kjer si deloval, kakor tudi na gradbenem oddelku Univerze, kjer si prav takrat dokončeval svoj študij. S tovariši si prišel izvrševati naloge osvobodilne fronte, z borbena sabotažnimi skupinami si pripravil vrsto akcij proti sovražnikom, pri katerih si tudi osebno sodeloval.

Leta 1942 so Te okupatorji aretirali in določili za talca, nato pa so Te prepeljali na Rab, kjer si se takoj povezal s komunistično partijo na Rabu in prišel z organiziranjem dejavnosti v taborišču. Po oblikovanju Rabske brigade si z njo odšel v Slovenijo, kjer si postal namestnik komisarja zaščitnega bataljona Štaba XIV. divizije. Kasneje si prevzel naloge vodje sekcije za izgradnjo partizanskih bolnišnic na teritoriju Slovenije pri glavnem štabu NOV in POS, ki si jih uspešno opravljal do konca vojne; v tem času si vodil in organiziral gradnjo preko 440 objektov za potrebe sanitete tako na osvobojenih kot neosvobojenih delih Slovenije in deloma na Hrvaškem.

Tako kot sekretar OF in SKOJ gradbenikov, si bil enako kot sekretar SNOS v Dalmaciji vedno pogumen in neustrašen bореc in dober tovariš.

Takoj po vojni si se vključil v novo borbo — borbo za obnovu dežele. V juliju 1945. leta si postal šef kabineta ministrstva za gradnjo. Kot pomočnik ministrstva za operativno, izgradnjo ključnih objektov v SFRJ si organiziral delo na velikih in najpomembnejših gradbiščih v Jugoslaviji. Tvoje bogate izkušnje so bile potrebne povsod.

Bil si glavni direktor Gradisa, pomočnik ministra za gradnjo LRS, pomočnik za gradnjo SFRJ, podpredsednik sveta za gradbeništvo in gradbeno industrijo SFRJ, sekretar za gradbeništvo Gospodarskega sveta SFRJ, državni podsekretar v sekretariatu SFRJ, glavni direktor zvezne uprave za investicijsko izgradnjo državnih svetnih, minister za sekretariatu za gospodarstvo SFRJ, državni svetnik, minister v zveznem zavodu za gospodarsko planiranje, pomočnik sekretarja za industrijo v zveznem izvršnem svetu, generalni direktor Salonit iz Anhovega, nato pa si združil svoje delo z nami in kot podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije še nadalje uporabljal svoje bogate izkušnje, znanje in pronicljivost, ko si iskal najboljše rešitve za slovensko gospodarstvo.

Številni objekti, stavbe, terminali, luke, ki danes utripajo v dinamičnem gospodarskem življenju, so v veliki meri Tvoje delo. Kot strokovnjak si mnogo prispeval tudi v zakladnico strokovne literature;

Tvoje bogato dejavnost tako na strokovnem področju kot na področju gospodarstva in športa je stalno preveval duh po tovarištvu, vedno si se boril za napredne ideje, zato, da bi ideje zaživele tudi v praksi. Delavski svet Salonita iz Anhovega je nekoč zapisal: »Njegova velika zasluga je, da se je povsod dosledno boril za zakonitost ter spoštoval delavsko samoupravljanje tako kot določa ustava. Stalno je imel skrb, da so se upravljali vzgajali v izvrševanju svojih dolžnosti, da so se naučili izvajati svojega mnenja, ter, da je upravniki kader spoštoval in izvajal dosledno in vse sklepe samoupravnih organov. Poseben trud pa je vložil v to, da bi vse več delavcev razumelo samoupravljanje in se aktivno vključilo v gospodarjenje. Do danes najmanj petsto ljudi aktivno in samoiniciativno sodeluje pri upravljanju in gospodarjenju, je prav gotovo njegova velika zasluga.«

Tovariši Tine! V letih ko si opravljal dolžnost podpredsednika Gospodarske zbornice Slovenije, si ustvaril s svojo osebnostjo, s svojim delom in rezultati vtis, ki ga Tvoji sodelavci, ki se danes poslavljamo od Tebe, nikoli ne bomo mogli pozabiti. Veliko smo se naučili od Tebe. Vsake naloge, vsake akcije si se lotil naravnost, brez odlaganja, vedno si zagrabil natančno tam, kjer je bilo treba. Vedno smo se posebej občudovali Tvojo zavzetost pri uresničevanju sklepov, za katere smo

Nekatere značilnosti zaposlovanja delavcev iz drugih republik

Raziskovalni center za samoupravljanje pri RS ZSS je izdal izredno pomembno študijo, o zaposlovanju delavcev iz drugih republik v slovenskem gospodarstvu in v Ljubljani. Ker je vsebina izredno zanimiva, objavljamo nekaj podatkov, ki jih bomo pozneje primerjali s stanjem v Gradisu.

Potreb po novih delavcih z naravnim prirastkom iz Slovenije v gradbeništvu ne moremo zadovoljiti, zato je logično posledica, da se pri nas zaposlujejo delavci iz širšega jugoslovanskega prostora.

Vsaka migracija pa prinaša v okolje v katero prihaja, tako spremembe v tem okolju, kakor tudi posebno problematiko novodošlih delavcev.

Raziskave kažejo, da je bila do sedaj v Ljubljani dinamika zaposlovanja praktično povsem stihijna, kar odpira vrsto perečih problemov.

Eden izmed takih pomembnih problemov je vsekakor vprašanje, kako zagotoviti tem delavcem socialno varstvo in zadovoljiti njihove potrebe na širokem področju družbenega standarda, tj. od ustrezne nastanitve (samski domovi, stanovanja itd.) do izobraževanja, zadovoljevanja kulturnih potreb ipd.

Ena od akcij, ki naj bi sistematsko reševala to problematiko, je vsekakor — Družbeni dogovor o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju delavcev, ki smo ga dolžni v celoti izvajati.

Migracijski tokovi iz drugih republik v SR Slovenijo, ki so pogojeni predvsem s iskanjem zaposlitve, oziroma boljših delovnih pogojev, kažejo na to, da je v Ljubljano prišlo največ delavcev iz Bosne in Hercegovine ter Hrvatske in Srbije. Pri tem ne naletimo na bistvene razlike med Ljubljano in Slovenijo kot celoto.

Kvalifikacijska struktura imigrantov kaže na to, da so med njimi v večini nekvalificirani delavci, oziroma delavci, ki izhajajo iz kmečkega okolja. To na eni strani kaže,

se dogovorili. Naloga, ki jo je prevzela zbornica, zate ni bila zgolj službena, uradna dolžnost. Čutili smo, kako si čustveno, z vsem bitjem zainteresiran, da pride do čimboljsega rezultata.

Tvoj stil dela je bil, povedano z eno besedo — učinkovitost. Bil si komunikativen z ljudmi, Tvoj pristop pa je bil odkrit, neposreden.

Prav tak, kot si bil kot podpredsednik naše zbornice, si ostal tudi potem, ko si odšel v pokoj. Kljub težki bolezn, ki Te je prizadela, si še naprej aktivno sodeloval na mnogih področjih. To, da nisi mogel prenehati z delom, še posebej izpričuje Tvoj odnos do družbenih interesov. Akcija gradnje »26.000 stanovanj«, pri kateri si nastopal kot organizator v imenu Gospodarske zbornice Slovenije in ki je omogočila številnim družinam, da imajo danes stanovanje, je v veliki meri tudi Tvoja zasluga. Tudi prvi rezultati zadnje akcije, pri kateri smo rabili Tvojo nepogrešljivo pomoč in izkušnje, to je pri izgradnji »Mednarodnega centra za upravljanje podjetij v javni lastni in v deželah v razvoju«, so odsev Tvojega znanja in zagnanosti.

Za svoje plodno delo si prejel vrsto odlikovanj in povelj; bil si nosilec partizanske spomenice 1941, odlikovanja reda bratstva in edinstva, ordena partizanske zvezde s puškama; odlikovan dvakrat z redom dela in odlikovanjem zaslug za narod; dobil si častno priznanje skupščine mesta heroja Ljubljane, za pomemben delež, ki so ga po osvoboditvi prispevali medvojni aktivisti s svojim pogumom, s požrtvovalnostjo, nesebičnim tovarištvom in žrtvami; svet za gradbeniško industrijo in industrijo gradbenega materiala, za izredne zasluge si dobil priznanje Zveze gradbenih inženirjev in tehnikov Jugoslavije, odlikovan si bil še z vrsto drugimi priznanji za nesebično delo v strokovnih družbenih in telesno vzgojnih organizacijah.

Zbrali smo se, da Te pospremimo na Tvoji zadnji poti, toda Tvoje delo, znanje in človečnost sta med nami zapustila velike vrednote, človeške in materialne, ki ostajajo spomenik Tvoje življenjske poti.

Slava Ti!

(iz govora podpredsednika Gospodarske zbornice Slovenije dr. Rudi Babiča)

da je zaradi pomanjkanja delovnih mest zaposlovanje tega profila delavcev v krajih, od koder prihajajo težje, na drugi strani pa, da so tako v Sloveniji potrebe po takih delavcih in jih torej ni mogoče zadovoljevati z naravnim dotokom, tj. iz naravnega prirastka.

Značilno je, da je zaposlovanje več ali manj neorganizirano, saj se je zaposlilo preko zavodov za zaposlovanje le 11,6 % delavcev. Velika večina pa se je zaposlila s pomočjo znancev (47,4 %) ali tako, da so sami iskali zaposlitve, bodisi preko oglasov delovnih organizacij (10,2 odstotka), bodisi povsem samostojno (27,7 %).

Posledica takega neorganiziranega zaposlovanja pa se kaže v nizu težav, ki nastanejo na področju vključevanja teh delavcev v novo okolje. Za organizacije, kjer so se zaposlili, je to samo navidezno ceneje, saj se z ekstenzivnim zaposlovanjem pojavi tudi vrsta potreb — po ustrezni nastanitvi, izobraževanju, šolanju otrok, zadovoljevanju kulturnih potreb itd. — ki jih je primorana reševati širša družbenopolitična skupnost, ali pa delovna organizacija, kjer se je delavec zaposlil.

Prav zato bi se morali pri odločanju o zaposlovanju novih delavcev, oziroma ob odpiranju novih delovnih mest, delovni ljudje v delovnih organizacijah zavedati vseh stroškov, ki s tem nastanejo.

Pri odločanju o zaposlovanju novih delavcev je treba nujno razmišljati tudi o večji produktivnosti, racionalizaciji in učinkovitosti, saj bo le ob izpolnjevanju teh pogojev povečano zaposlovanje dejansko upravičeno in smotno tudi z vidika širše družbenopolitične skupnosti.

Porazdelitev delavcev glede na to, v katerih dejavnostih gospodarstva so se zaposlili, kaže, da se jih je največ zaposlilo v gradbeništvu in industriji. Pri tem opazimo pomembno razliko med Ljubljano in ostalimi občinami v Sloveniji, zlasti v gradbeništvu in industriji, prometu in komunalni dejavnosti.

Osnovni vzrok, da prihajajo delavci iz drugih republik iskati zaposlitve v Ljubljano in v ostale občine v Sloveniji, je v tem, ker ti delavci niso mogli najti zaposlitve v domačem kraju zaradi pomanjkanja delovnih mest. To pa je vsekakor pogojeno tudi s kvalifikacijsko strukturo. Ugotovili smo že, da iščejo delo izven svojega domačega kraja predvsem delavci brez kvalifikacij.

Druga dva pomembna motiva sta boljši osebni dohodki in boljši življenjski pogoji. Med ostalimi motivi so še: želje po spremembi zaposlitve, zaposlitev prijateljev v Sloveniji, želja zakonskega tovariša, ki se je že prej zaposlil v Sloveniji itd.

Primerjava ljubljanskih občin z ostalimi občinami v Sloveniji glede motivov zaposlitve kaže, da med delavci v Ljubljani nezaposlenost kot motiv priselitve ni toliko poudarjen, kot v drugih občinah. Čeprav je tudi v Ljubljani to glavni razlog.

Zaradi boljših osebnih dohodkov in življenjskih pogojev se je v Ljubljani zaposlilo več delavcev kot v ostalih slovenskih občinah. To pomeni, da delavci iz drugih republik pričakujejo, da so v republiškem centru tudi večje možnosti za boljši zaslužek in boljšo nastanitev. S tem pa pričakujejo tudi več možnosti za boljše življenje in lažjo vključitev v delovno in družbenopolitično okolje. Pri tem pa ne smemo pozabiti na to, da večje mesto, še posebej, če je to republiški center, prinaša tudi večje možnosti za izbiro boljše zaposlitve.

motiv zaposlitve	Ljubljana	Slovenija
— doma ni bilo možnosti zaposlitve	34,8	42,3
— boljši osebni dohodek	28,9	21,6
— boljši življenjski pogoji	14,9	11,2

— želja po spremembi	9,0	8,1
— prijatelji in znanci	5,2	6,0
— želje zakonskega tovariša	3,9	7,8
— boljša organizacija dela	2,2	2,2
— možnost za iskanje zaposlitve v inozemstvu	1,1	0,8

(se nadaljuje)

drobne vesti

● **JANČE** — Meseca junija 1976 so v Planinskem domu Janče nad Litijo slovesno podpisali samoupravni sporazum o pripojitvi delovne organizacije Industrija apna Kresnice k delovni organizaciji Slovenija ceste v Ljubljani.

Slovesnosti so prisostvovali številni gostje med njimi tudi član sveta federacije Ivan Maček-Matija.

● **JESENICE** — Delavski svet TOZD je v odbor interne banke pri GIP Gradis imenoval za delegata: Pogačar Franca, dipl. gr. ing. in Fajfar Marijo, za delegata v klub samoupravljalcev pa je imenoval Skel Alojza.

● **LJUBLJANA** — V skupnih službah so uvedli nov gibljivi delovni čas, ki velja od 1. julija 1976 dalje.

Oblike delovnega časa:
a) dopustni delovni čas traja od 5.30 do 15.30 (oziroma do 16.30 ob ponedeljkih in torkih)

b) normalni delovni čas traja od 6.00 do 14.00 (oziroma do 15.00 ob

ponedeljkih in torkih) V tem času morajo biti na delu delavci, za katere ni uveden gibljiv delovni čas. Vsaka strokovna služba mora zagotoviti, da bo v času od 6.00 do 14.00 ure oziroma 15.00 ure vsaj en delavec na delu zaradi normalnega poteka dela.

c) obvezni delovni čas za delavce, ki imajo gibljivi delovni čas traja vsak dan od 7.00 do 13.00 ure. V tem času mora biti vsak prisoten na delu, razen če upravičeno izostane, torej ne sme zamuditi na delo, niti sme predčasno odhajati z dela. Službeni in opravičeni izhodi se lahko opravljajo le po dovolilnicah v smislu določil pravilnik o gibljivem delovnem času.

● **CELJE** — V Celju je bil sestanek direktorjev — članov Zveze komunistov. Na sestanku so se pogovarjali o angažiranju Gradisa v tujini. Komercialna služba je pripravila več ponudb za Irak, Kenijo, Sirijo in Turčijo. Razpravljali so tudi o kadrovanju in kadrovske politiki ter ugotovili, da je metoda kadrovanja preko oglasov neučinkovita, ter da je potrebna v bodoče večja agitacija po šolah, zlasti pa je potrebna politika štipendiranja ter kadrovanja več pripravnikov in štipendistov.

● **MARIBOR** — Delavski svet je v odbor za informacijo pri TOZD izvolil naslednje člane kolektiva: Štromajer Franc, Starovasnik Marjan, Košti Antonija in Oberlajt Slavka, ki je hkrati tudi tajnik odbora.

● **PTUJ** — V TOZD Gradnje Ptuj so se na javno razpravo o osnutku zakona o združenem delu, dobro pripravili. Konkretno so se delavci največ zanimali o vprašanju dohodka in delitve dohodka, delavske kontrole, se pogovarjali o oblikah odločanja v TOZD. Storjen je bil velik korak naprej, vendar samoupravno življenje še ni v celoti zaživelo.

● **JESENICE** — Delavski svet TOZD je v komisijo za družbeno samozaščito izvolil: Zrim Viljema, Celik Vlada, Sanca Vlada, Tarman Ljubo in Makovec Janeza.

● **LJUBLJANA** — V Gradisu je 40 % mladincev do 27. leta starosti, kar pomeni, da je mladega kadra dovolj. Majhen pa je delež mladih komunistov. Zato so na zadnji seji OO sprejeli sklep, da bodo pospešili kadrovanje v mladih vrstah.

Izgubili smo dobrega sodelavca

Globoko nas je pretresla vest, ko smo 2. junija zvedeli, da nas je za vedno zapustil naš dolgoletni sodelavec Cvetko Grdina. Pretreseni smo onemeli, kajti Cvetka smo vsi dobro poznali.

Težko smo sprejeli žalostno novice, da nam je zahrbtna in nenadna smrt iztrgala iz naših vrst dobrega delavca in tovariša; njegovi družini pa ukradla skrbnega moža in očeta. Še pred nedavnim je bil med nami vesel, živahen in prav gotovo ni slutil svoje bližajoče se žalostne usode. Toliko manj kot on sam je nismo slutili niti mi, kajti on je bil vedno ob pravem času na svojem mestu pripravljen prijeti za vsako delo in nuditi pomoč najbližjim. V naši enoti verjetno ni delavca, ki ne bi poznal njega — človeka, ki ni bil z nikomer sprt, ki je dobil za vsakega lepo besedo ne glede na njegov položaj ali narodnost.

Rojen je bil leta 1923 v Movražu (pri Kopru), kot kmečki sin. Do II. svetovne vojne je živel doma na skromni kmetiji. Za šolo ni bilo pogojev, sicer pa tudi če bi bil, v času italijanske okupacije izobraženi Slovenci niso bili zaželeni. Vojna mu ni prizanesla marveč ga poglala v svet. Med vojno je v zavezniški armadi prešel velik del Evrope. Po osvoboditvi se je takoj z ostalimi lotil dela pri obnavljanju in graditvi porušene domovine. Sodeloval je pri gradnji nujno potrebnih objektov in elektrifikaciji, ki je bila v Slovenskem primorju nujno potrebna. Leta 1954 se je zaposlil v Gradisu — enota Koper in od tedaj ostal neprekinjeno njegov zvesti delavec. S trdno voljo, prizadevanjem in skrbnostjo je prišel do VK, za sebe in svojo družino pa si uredil topli dom. Ni mu bila dana sreča, da bi užival sadove svojega dolgoletnega dela, da bi užival v svojem ljubem domu med svojimi najdražjimi. Nemila usoda je prekinila vse želje, neizpolnjene načrte in upe, ki jih je bilo v njegovem kratkem a vendar plodnem življenju prav gotovo še veliko.

Veliko bi lahko še napisali v čast njegovemu spomenu, vendar številni venci in velika udeležba na njegovi zadnji poti sta dovolj jasni priči, koliko smo delavci koprškega Gradisa cenili pokojnega tovariša.

Ohranili ga bomo v lepem spomenu, njegovim pa še enkrat izrekamo globoko sožalje.

Morje, koliko uresničenih in neuresničenih želja

Zopet so se napolnile obale naše- ga Jadrana in med njimi tudi košček »gradisove obale« ankaranskega in poreskega počitniškega doma.

Sedimo na verandi v Ankaranu. Ozračje prijetno hladi morski veter in tudi v grlu ni suše. Da, počitnice ob morju so res doživetje. Stalna, temperatura in čisti zrak, kajti v njem je precej ozona, ki kot balzam vpliva na naša pljuča.

Sončna svetloba, ki se odbija od morske gladine, je močnejša in s svojim ultravijoličastim in infrardečimi žarki poskrbi za lepo rjavo kožo (seveda če se preveč ne zadržuješ pri »šanku«) in sploh blagodejno vpliva na naše zdravje.

Prijetni so večerni sprehodi ob obali in med zalenjem Ankaranskega paradiža in marsikatera skrivna želja se uresniči. Seveda velja to za Gradisovce, kajti starejši preživijo večere v prijetnem razgovoru, igranju šaha, kartah, kegljanju in če je družba — zadoni tudi lepa slovenska pesem.

Ceprav samo za deset dni večina naših delavcev komaj čaka, da v tem prijetnem okolju, toplim soncu in morju, ter ob odlični kuhinji in postrežbi, prebije ta tako potreben počitek. Delo gradbenega delavca je težko, življenje napeto, polno dela in naglice in zato je letni dopust za vsakega še tako potreben.

Pa pogledajmo kaj se je ta dan dogajalo v Ankaranu.

● Največja skrb — zadovoljiti goste

Tako je ob pričetku razgovora dejal upravnik doma tov. Tone Gustinčič.

Naši gostje so pretežno delavci iz proizvodnje in vsak težko čaka na ta dopust. Pa tudi denarja ni v izobilju. Zato je moja prva dolžnost, da skrbim za zadovoljstvo gostov. Imam dobre sodelavce, to pa je tudi del mojih uspehov. Sicer zahtevam red in disciplino, vendar smo se vsi skupaj ujeli in tako teče delo brez-

hibno dalje. Večjih problemov ni, le kozarcev in nekaj pribora za kuhinjo mi še manjka.

Zelo sem hvaležen TOZD Maribor, konkretno tov. Janžekoviču, ki je poskrbel za klopi v parku. Moram povedati, da so vedno polno zasedene. Solidarnost je pokazal tudi TOZD Koper, ki so zabetonirali temelje, seveda brez računa.

S preskrbo hrane zaenkrat ni problemov. Prehrabene artikole dobimo pri Jevštinu-Koper, zelenjavo in mleko pri Agrariji, mesne izdelke pa pri Hmežadu iz Zalca. Meso je vedno sveže in dovolj ga je. Enkrat na teden imamo ribe, ki jih nabavljamo pri Delamarisu v Izoli.

In drugo?

Na vsak način bo v jeseni potrebno podreti topole ob cesti, ker obstoja nevarnost, da korenine prodrejo v kanalizacijo, pa tudi tobogan je potrebno podreti, kajti dogodile so se že tri nesreče.

Ja, pa še to je ob zaključku razgovora dejal tov. Gustinčič. Predlagam, da v jeseni zasadimo nekaj zelenjave — prostora je več kot dovolj.

● Tu je red in dobra organizacija

Cilka Jerše, glavna kuharica, je letos že drugič v Ankaranu. Kaj bo danes za kosilo, je bilo prvo vprašanje.

Gaveja juha, zrezki, pire krompir, bučke v zosu, solata in kompot. Za večerjo pa hrenovka, krompirjev golaž in čaj. Seveda se je dillni list vsak dan spreminja, je še dostavila.

V Ankaranu sem rada, urejena kuhinja, dobra organizacija in tudi gostje so skromni in prijetni. Vse la sem kadar gostje vse pojedjo, takrat vem, da je bilo dobro.

Prej sem 10 let kuhala na Golniku, 3 leta v Fiesi in če bo v bodoče tako, bom kar pristala v Ankaranu.

● Zazidajmo neizkoriščeno zemljišče

Iz hišice, kjer je stanoval ing. Jože Uršič, je prijetno zadišalo po kavi. Vabljenemu vonju se ne moreš upreti in že smo ob skodelici dobre kave sedeli in kramljali o vsem mogočem.

Pogovor je nanesel tudi na delo in perspektivno urejanje počitniškega doma v Ankaranu. Ideja o zazidalnem programu razširitve objektov za rekreacijo, je vsekakor dobra. Se posebno, če dogradimo ob sodelovanju vseh TOZD manjše počitniške hišice, ter pokrit bazen s toplo morsko vodo. S tem bi bil Ankaran odprt skozi celo leto. V zimskem času bi se tu zdravili in rekreirali: naši delavci, dovolj prostora pa bi bilo tudi za razne tečaje in seminarje. Sedaj je zemljišče neizkoriščeno, prostor pa prelep, da bi zemlja stala prazna. Mogoča je tudi gradnja počitniških hišic ob lastni udeležbi posameznikov po sistemu Červar, v vsakem primeru pa bodo morali delavci o tem več razmišljati, saj je razširitev Ankarana v interesu nas vseh.

● Vedno se rad vračam v Ankaran...

V tej izmenj smo večina starejši Gradisovci in upokojeanci. Prijeten je občutek, da le nisi pozabljen in da imamo tudi mi upokojeanci pravico do letovanja v naših počitniških domovih.

V Ankaranu letujemo že desetič, je dejal tovariš Kragelj in vedno se rad vračam v ta zeleni raj. Hrana je dobra, izbira dovolj velika in zadovoljni smo. Za nas starejšje je Ankaran najbolj primeren. Veliko se sprehajamo, kopamo in prav ničesar nam ne manjka.

Se smo srečevali stare znanke in prijatelje in vsak se je pohvalil in zadovoljno dejal, če ne prej, se zopet vidimo prihodnje leto.

L. C.

*dobrodošli
in prijeten počitek
v našem domu
vam želi*

kolektiv poč. doma
GRADIS ANKARAN

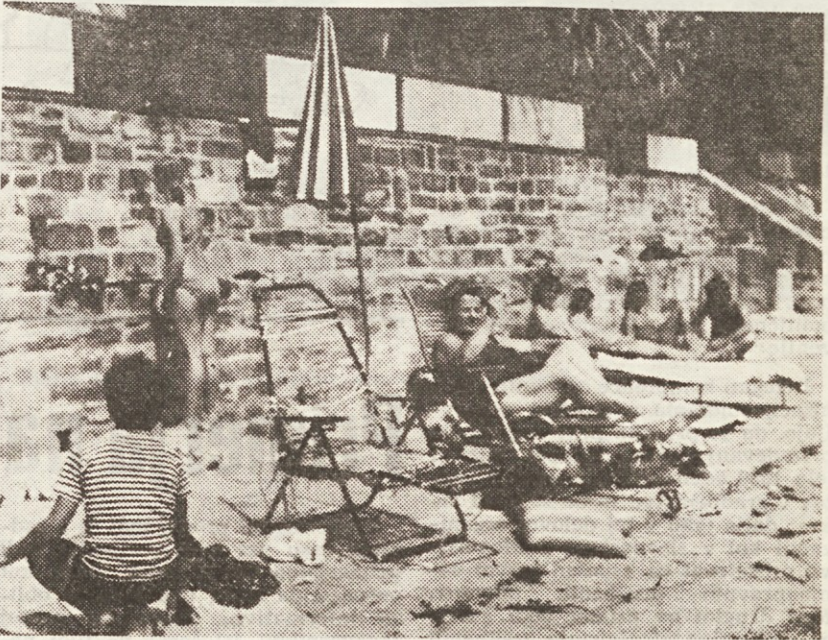
Vsak gost je v našem domu v Ankaranu zares pristrčno sprejet

Počitek, sončni žarki in tudi malo plavanja se vsakemu pričežjo

Tale dekleta letos skrbijo za dobro hrano in solidno postrežbo v našem domu v Ankaranu

Tudi mlade družinice si malo oddahnejo na dopustu

Tudi igranje kart je prijetna oblika razvedrila med dopustom

Ing. Jože Uršič ponovno izvoljen za predsednika odbora za razvoj in organizacijo

Dokaj obširen in vsebinsko bogat dnevni red, na zadnji seji Odbora za razvoj in organizacijo nam potrjuje uspešnost njihovega dela.

Strokovno bogato in kvalitetno poročilo predsednika je bilo sprejeto z velikim odobravanjem.

V razpravi je bilo povedano, da se pripravljajo predlogi spremembe statuta v povečanju števila članov in formiranju novih strokovnih komisij, odbora RO ter predlog o dopolnitvi Pravilnika o planiranju, nagrajevanju in o odškodninah za izume in racionalizacije. Veliko pozornost so posvetili študijskorazvojni nalogi. Sistemska gradnja stanovanj NOVA 77. Sofinancirali bodo tudi izdelavo prototipa zažigalne naprave v KO Maribor, variantni predlog Karlovskega mostu, izdelave programa modernizacije mizarске delavnice TOZD gradnje Ptuj itd. Govorili so tudi o usposabljanju Gradisovih električarjev v Institutu Jožef Stefan.

Obpravnavali so vrsto predlogov o novatorstvu in racionalizaciji, pregledali in ocenili koristnost posameznih predlogov ter predlagali v izplačilo zneske enkratnih nagrad navedenim avtorjem:

1) Koristni predlog TOZD NG Maribor pri projektiranju in izvedbi mostov iz industrijsko izdelanih elementov na viaduktih AC Hoče—Arja vas:

— Ačanski Vukašin, dipl. ing.	12.000
— Veršnak Karel, dipl. ing.	12.000
— Jež Andrej, teh. pom. dir. TOZD NG	12.000

2) Koristni predlog tov. Marinčič Franca, dipl. str. ing. skupne službe pri opremljenosti GIP GRADIS:

— Hodnik Milan — TS	4.000
— Jesenovec Tone — TS	3.000
— Čurk Peter — TOZD KO Ljubljana	3.000
— Sitar Anton — TOZD Ko Lj.	

— Domazet Jozo — TOZD KO Lj.

— Komar Ivo — TS	2.500
— Galič Milan — TS	6.000
— Bučina Alojz — TOZD KO Lj.	3.000

3) Koristni predlog TOZD Maribor pri projektiranju in izvedbi kovinske peresnega opaža:

— Spindler Albert	7.500
— Gačnik Franc	2.850
— Roškar Anton	1.350
— Fekonja Avgust	2.250
— Holec Vera	1.050

4) Koristni predlog TOZD GE Maribor o opaženju dvigalnega jaska:

— Zorec Alojz	3.000
— Ukmar Božo	1.500
— Marko Franc	1.500

5) Koristni predlog TOZD Maribor pri projektiranju in izvedbi betonskih distančnikov za podlaganje armature v betonskih konstrukcijah:

— Roškar Oton	3.341
— Ukmar Božidar	2.387
— Spindler Albert	1.432
— Fekonja Avgust	1.432
— Holec Vera	477
— Vesenjajk Jože	477

6) Koristni predlog TOZD GE Celje za uravnavanje in montaže A-okvirjev na hladilniku IV v Soštanju:

— Alic Maks	11.377
— Kranjc Rudolf	11.377

Obpravnavali so tudi potek integracijskih procesov v okviru GASTA.

Predhodno pa so za predsednika Odbora za razvoj in organizacijo, ponovno izvolili ing. Jožeta Uršiča.

»...in kar se tiče družbene samozaščite, vas še posebno opozarjam na poslovno tajnost. Moje delo je na primer taka poslovna skrivnost, da celo jaz ne vem, kaj pravzaprav delam...«

Lojze Cepuš

Urednik - nagrajenec

Urednik našega glasila, tovariš Lojze Cepuš, nerad piše o sebi v »svojem« časopisu. Zato je naloga in dožnost njegovih sodelavcev, da opišejo namesto njega tiste pomembne dogodke, ki zadevajo njega osebno.

Letos so konec maja republiški sindikati podelili najvišja sindikalna odličja — zlati znak Zveze sindikatov Slovenije — najbolj zaslužnim sindikalnim delavcem. Med njimi je bil tudi naš sodelavec Lojze Cepuš.

Ob podelitvi zlatega znaka je bila zanj podana tale obrazložitev: Leta 1947, ko se je zaposlil pri Gradisu v Šoštanju, se je vključil v delo družbenopolitičnih organizacij. Bil je tajnik sindikata v brigadi na progi Nikšič—Titograd. V Gradisu pa skoraj nenehno deluje v organih sindikalne organizacije. V letih 1954 do 1958 je bil predsednik občinskega sindikalnega sveta Šoštanj, od takrat dalje pa je neprekinjeno član republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije. Tretjo mandatno dobo je tudi član zveznega odbora oziroma predsedstva Sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije. Od leta 1974 dalje je predsednik republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije in je tudi član predsedstva in republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Deluje tudi v organizacijski komisiji konference osnovnih organizacij sindikata v Gradisu.

Že v Šoštanju je bil član občinskega komiteja KPS, v Gradisu v Ljubljani pa je bil v letih 1958 do 1962 sekretar osnovne organizacije ZK. Med letom 1968 in 1973 je bil predsednik krajevnih konference SZDL Stari Vodmat v Ljubljani, od leta 1971 do 1975 pa član republiške konference SZDL Slovenije. Deset let je že član, sedaj pa podpredsednik sveta krajevnih skupnosti.

V Gradisu je bil dolga leta član centralnega delavskega sveta in dva mandata predsednik sveta skupnih služb. Dvakrat je bil v upravnem odboru podjetja. Je delegat družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Delegati konference osnovnih organizacij sindikata v Gradisu ugotavljajo, da je pri njih prav s pomočjo prizadevanj Lojzeta Cepuša zaživel leta 1950 eden prvih delavskih svetov v gradbeništvu in da si je od takrat dalje tako v tej delovni organizaciji kot v slovenskem gradbeništvu prizadeval za uspešen razvoj samoupravnih družbenih odnosov. Med drugim na primer vodi akcijo za racionalno združevanje gradbenih delovnih organizacij, dal je pobudo za obširno akcijo načrtnega reševanja stanovanjskih potreb gradbenih delavcev. Že pred leti je bil pobudnik za ustrezno organiziranost sindikata v delovni organizaciji, saj sami ugotavljajo, da pomeni ustanovitev sindikalnega odbora (sedanje konference osnovnih organizacij) začetek organiziranega delovanja sindikata v tej veliki slovenski delovni organizaciji.

Med drugim je prejel srebrno značko OF, red dela z zlatim vencem in priznanje mesta Ostrave za krepitev prijateljskih vezi med ČSSR in SFRJ.

Mislimo, da nam je lahko tovariš Lojze za zgled, kako razdajati svoje sposobnosti in moči za skupne družbene koristi.

Ob visokem priznanju, ki ga je dobil za neumorno sindikalno delo tovariš Lojze Cepuš, mu iskreno čestitamo.

Stane Uhan

Uspeh je odvisen od lastne prizadevnosti

Po obstoječih predpisih je za vsa delovna mesta na katerih se zahteva srednja, višja ali visoka šolska izobrazba predvidena pripravniška doba.

Pri Gradisu smo se dogovorili, da v skladu z obstoječimi republiškimi predpisi pripravniška doba traja za diplomirane strokovnjake eno leto, za vse ostale pa devet mesecev.

V tem času naj bi pripravniki spoznali podjetje, njegovo organizacijo, glavne samoupravne akte, istočasno pa naj bi si pridobili okvirno strokovno znanje za tista delovna mesta, za katera se pripravljajo.

Pripravniki ob zaključku pripravniške dobe opravijo prevero znanja — neke vrste izpit in če tega uspešno opravijo, se razporedijo na ustrezno delovno mesto.

V naši delovni organizaciji vrši te izpite posebna komisija pod okriljem upravnega odbora centra za izobraževanje.

V času od 1. avgusta 1968 do 15. 7. 1976 torej v dobi 8 let je polagalo pripravniški izpit 176 kandidatov — pretežno tehnični strokovnjaki.

Vsak pripravnik mora voditi dnevnik, prav tako mu je določen mentor, ki ga med pripravniško dobo usmerja.

Uspeh posameznih kandidatov je seveda odvisen predvsem od lastne prizadevnosti, v nemali meri pa tudi od mentorja oziroma od enote v kateri pripravnik opravlja svojo pripravniško dobo. Vsekakor je potrebno, da gledamo na pripravniško dobo s primerno mero razumevanja, da pripravnika postopoma pritegnemo k konkretnemu delu, pri tem pa mu moramo pustiti čas, da lahko predela tudi svoj obvezni program.

— Tovariši, jaz mislim...
— Saj je že skrajni čas!

Primerja'na propaganda

V ekonomski propagandi se v zadnjem času vse bolj uveljavlja tudi primerjalna propaganda. Tako kot propaganda sama ima tudi ta oblika informativne dejavnosti precej zagovornikov, istočasno pa tudi nasprotnikov. Bistvo primerjalne propagande je, da organizacija združenega dela, ki propagira svoj proizvod, imenuje svojega konkurenta in navaja prednosti svojega izdelka v primerjavi s konkurenčnim. Ali ima taka propaganda boljši učinek? Ali je legalna in društveno karistna? so vprašanja, ki se nam porajajo ob razmišljanjih v zvezi z ekonomsko propagando. Če poskušamo odgovoriti na prvo vprašanje lahko iz statističnih podatkov predvsem z Zahoda ugotovimo, da se le-ta vse bolj uporablja in vsekakor dosega svoj učinek.

Na drugo vprašanje pa je že težje najti pravi odgovor. Vsekakor ne gre prezreti, da ima tudi naša samoupravna družbena skupnost koristi, če na podlagi primerjalne propagande ugotovimo, kateri od proizvodov je boljši. Pri tem je pomembno predvsem to, da je kriterij primerjave izdelan do takšne mere, da se na podlagi pregleda teh kriterijev odločimo za določen proizvod. Lahko pa nam ti kriteriji oz. prednosti propagiranega izdelka ne odgovarjajo in smo bolj nagnjeni k tradicionalizmu.

Vsa ta našeta dejstva še vedno veljajo le bolj za zahodno tržišče, saj se ta oblika ekonomske propagande pri nas še ni dovolj uveljavila oz. se uporablja bolj v posredni obliki.

NOGOMET IN GRADBINCI

V prisrčnem razgovoru ob likofu na gradbišču mednarodnega centra je dr. Anton Vratuš v šali dejal: »Prvi polčas vam je šlo izredno, tako kot našim nogometašem. Upam, da ne boste v drugem polčasu pustili.«

Ing. Štefan Mesarič se je hitro znašel in mu odgovoril: »Drugi polčas niti ni tako pomemben, saj smo gradbinci odlični predvsem v podaljških.«

Učimo se nemški

Wir lernen Deutsch

86. Lektion

Fortsetzung der 85. Lektion: Der Gebrauch von Perfekt oder Imperfekt und Plusquamperfekt in Nebensätzen.

Achtung: Die Handlung im zweiten Satz ereignet sich vor der Handlung im ersten Satz.

Perfekt und Imperfekt vor Präsens und Plusquamperfekt vor Perfekt oder Imperfekt: Nach folgendem Beispiel:

Wer ist der Herr, der gestern mit dir gesprochen hat?
Wer war der Herr, der gestern mit dir gesprochen hatte?
Setzen Sie die Sätze ins Perfekt und achten Sie dabei auf die richtigen Zeitformen in den Nebensätzen!

1. Die Berge sind ganz weiss, weil es in der Nacht geschneit hat. Die Berge waren ganz weiss, weil es in der Nacht geschneit hatte.

2. Der Freund ist müde, weil er viel gewandert ist. (war müde, weil er viel gewandert war)

3. Du bekommst kein Geld, weil du nicht gearbeitet hast.

4. Ich ziehe den neuen Anzug an, den ich neulich gekauft habe.

5. Wir besuchen die Oper, die in unsere Stadt gekommen ist.

6. Ich besuche meinen alten Lehrer, der mir viele Jahre Deutschunterricht gegeben hat.

7. Man transportiert die Personen, die einen Unfall gehabt haben, sofort ins Krankenhaus. (Man transportierte die Personen, die einen Unfall gehabt hatten, sofort ins Krankenhaus)

8. Der Herr hebt die Geldtasche auf, die auf den Boden gefallen ist.

9. Siehst du die Familie, die wir in Frankfurt getroffen haben?

10. Wohin fährt der Herr, der dich vor seiner Abreise besucht hat?

Partizip Präsens — deležnik sedanjega časa
fliessend, wartend, stehend — tekoč, čakajoč, stoječ
Wenn man an den Infinitiv eines Zeitwortes die Endung — »d« hängt, entsteht das Partizip Präsens

Infinitiv plus »D« ist Partizip Präsens

Man gebraucht das Partizip Präsens wie ein Adjektiv. (Deležnik sedanjega časa se uporablja kakor pridevnik)

Siehst du das schlafende Kind? (Ali vidiš spavajočega otroka?)

Tee muss man mit kochendem Wasser machen.

Fragen Sie den dort stehenden Beamten!

Das Partizip Präsens wird wie ein Adjektiv dekliniert (deležnik sedanjega časa se sklanja kakor pridevnik).

Beispiel: Ein Kind, das schläft, ist ein schlafendes Kind

Bilden Sie das Partizip Präsens:

1. Ein Mädchen, das tanzt, ist ein — Mädchen. (ein tanzendes Mädchen)

2. Wasser, das kocht, ist — Wasser. (kochendes Wasser)

3. Beamte, die kontrollieren, sind — Beamte. (kontrollierende Beamte)

4. Ein Zug, der abfährt, ist ein — Zug. (ein abfahrender Zug)

5. Ein Gast, der zahlt, ist ein — Gast. (ein zahlender Gast)

6. Wasser, das fließt, ist — Wasser. (fliessendes Wasser)

7. Ein Tier, das lebt, ist ein — Tier. (ein lebendes Tier)

8. Die Zeiten, die noch kommen, sind — Zeiten. (kommende Zeiten)

9. Ein Mensch, der denkt, ist ein — Mensch. (ein denkender Mensch)

10. Ein Auto, das parkt, ist ein — Auto. (ein parkierendes Auto)

11. Frauen, die arbeiten, sind — Frauen. (arbeitende Frauen)

12. Leute, die grüssen, sind — Leute. (grüssende Leute)

Bilden Sie die Partizipien und ergänzen Sie die Endungen!

Beispiel: Ich kaufe Rosen, die blühen. — Ich kaufe blühende Rosen.

1. Ich suche ein Zimmer mit fließen- Wasser.

2. Siehst du dort die tanzen- Mädchen im Garten?

3. In einem See ist stehen- Wasser.

4. In einem Fluss ist fließen- Wasser.

5. Springen Sie nicht aus einem fahren- Zug!

6. Der kontrollieren- Beamte fragte mich nach meinem Pass.

7. Das Mädchen verletzte sich mit kochen- Wasser.

8. Unter dem Baum liegt ein schlafen- Kind.

9. Der abfahren- Zug fährt nach Hamburg.

10. Das parken- Auto vor dem Haus gehört mir.

Ein Mann, der reist, ist ein Reisender. Eine Frau, die reist, ist eine Reisende. Leute, die reisen, sind Reisende.

Als Substantiv (kot samostalnik) bezeichnet das Partizip Präsens eine Person, die etwas tut. Man dekliniert es wie ein Adjektiv.

Bilden Sie das nominale Partizip Präsens. (Samostalniški deležnik)

Beispiel:

1. Die — (Leute, die vorbeigehen) sehen in mein Zimmer herein.

Die Vorbeigehenden sehen in mein Zimmer herrein.

2. Siehst du dort die — (Frau, die schläft)?

3. Wer ist die — (Frau, die eintritt)?

4. Nach der Feier gingen alle — (Leute, die tanzen) nach Haus.

5. Kennen Sie — (Leute, die warten) dort unten?

Wörter — besede

achten — paziti
wandern — potovati, hoditi
Deutschunterricht — pouk
nemščine
r Unfall — nezgoda
e Geldtasche — denarnica
treffen — naleteti na koga
das kochende Wasser —
voda, ki vre
kommende Zeiten —
prihodnji časi
parken oder parkieren —
parkirati

blühen — cveteti
stehendes Wasser — stoječa
voda
fragen nach etwas —
vprašati po čem
sich verletzen — raniti se
der Reisende — potnik
der Vorbeigehende —
mimoidoči
eintreten — vstopiti
die Feier — slavnost,
praznovanje
dort unten — tam doli

»Ali misliš, da bi imeli še vedno toliko nenehnih sprememb in dopolnil finančnih predpisov, če bi jih morali avtorji lastnoročno izpolnjevati«

Gradnje Ptuj v borbi za stabilizacijo

Delavci Gradisa + TOZD Gradnje, Ptuj so se uspešno vključili v stabilizacijske procese.

Odgovornost za izvajanje programa so prevzeli delavci sami. Za uresničevanje akcijskega programa stabilizacije so zadolžili posamezne člane. Predhodno pa je o programu razpravljala kolektiv in vse družbenopolitične organizacije.

- Akcijski program obsega naslednja področja:
1. znižanje materialnih in režijskih stroškov,
 2. povečanje produktivnosti,
 3. povečati likvidnost in zmanjšati zaloge,
 4. razvoj samoupravnih odnosov,
 5. razvojna usmeritev.

Posamezne naloge in zadolžitve, kot so jih navedli v akcijskem programu.

Nabavni referent je dolžan, da spremlja gibanje cen, ter zbira tiste dobavitelje, ki imajo najugodnejše pogoje dobave in tudi ugodne dobavne roke.

Vsi skladiščniki so odgovorni za pravilno in vestno manipulacijo z materialom in inventarjem ter za vestno in pravilno uskladiščenje istega. Pri tem je važno to, da se spremljajo zaloge materiala. Prekomernih zalog se je potrebno izogibati in paziti, da ne pride do zaloga nekurantnega materiala.

Glede vzdrževanja opreme in strojev bodo povečali pozornost glede popravila istih in čimbolj smotrno zmanjševali investicijsko vzdrževanje.

Večjo pozornost in poudarek je dati kvaliteti opravljenih del. Reklamacije je potrebno zmanjšati na minimum. Pri tem je paziti pri malomarno ali slabo izvedenih delih, da se ugotovi krivca in se v teh primerih proti krivcu tudi ukrepa. V slučaju, da se to ugotovi, se od istega tudi zahteva povračilo škode.

Poostriži je čuvanje materiala in opreme na sedežu TOZD in vseh gradbiščih v zvezi s tem pa zmanjšati oz. preprečiti tatvine.

Ce se ugotovi primanjkljaj na gradbišču, ki ima karakter vloma, se manjko ne prizna.

Zaloge materiala večje precejšnja obratna sredstva TOZD. Precej zaloga, ki smo jih v preteklem letu imeli, smo zmanjšali, vendar so še možnosti, da to čimbolj smotrno izkoristimo. Glavni gradbeni material naj se racionalno nabavlja iz centralnega skladišča saj bomo s tem sprostiti precej vezanih obratnih sredstev.

Posebno pozornost je posvetiti trošenju reprezentance. O porabi reprezentance je dolžan direktor TOZD, da dvakrat letno poroča o trošenju iste.

Kontrolirati in zasledovati je izplačilo dnevnic in kilometrin in ugotoviti njih pravilnost.

Da bi dosegli čim boljše in rentabilnejšo proizvodnjo je izkoristiti čimbolj smotrno koriščenje delovnega časa. Posebno je poostriži delovno disciplino, izboljšati delovne pogoje, dosledno upoštevati delitev po delu in spremljanje rezultatov dela na upravi TOZD in vseh deloviščih.

V zvezi z naštetim je pristopiti k sledečim ukrepom:

Najbolj racionalno je izkoristiti obstoječe delovne kapacitete in delovni fond. Spremljati je porabo delovnega časa ter uspeh. Na osnovi analiz je potrebno ukrepati.

Dosledno izkoristiti obstoječe kadre in paziti, da se racionalno najema nova delovna sila v smislu republiške resolucije.

Zmanjšati boleznine in izgubo delovnega časa na minimum, posvečati je posebno pozornost varnosti pri delu. O tem mora poročati vsaj vsake 3 mesece kadrovska služba TOZD.

Predvsem je dati poudarek boljše izkoriščanju delovnega časa na oddelkih in gradbiščih. Kontrolirati je prihod na delo in z dela. Poostriži je disciplino v delovnem času. Maksimalno je izkoristiti delovna sredstva. Za uresničevanje tega so zadolženi vodje služb sektorjev in gradbišč.

Omejiti je vse nature v vseh režijskih službah. V slučaju, da se pokaže potreba po teh, lahko to odobri za gospodarsko finančni sektor vodja sektorja, za ostale oddelke pa direktor TOZD.

Ce pride do podaljšane delovnega časa po posebni odobritvi, se mora pojačati nadzor v vseh službah in kontrolirati izvajanje istih.

Letni dopusti se planirajo tako, da se čimveč dopusta planira za obdobje tako imenovane »mrtve sezone«.

Poglavitno je, da se delavci stimulirajo po vloženem delu, ki vpliva na povečanje delovne produktivnosti. Samoupravni sporazum o delitvi do-

hodka in osebnih, dohodkov je potrebno še dalje razvijati. Stimulirati je tiste delavce, ki s svojim delom več doprinesejo k ustvarjanju dohodka, izdelati je potrebno normative dela, za organizatorje proizvodnje pa kriterije za nagrajevanje po vloženem delu.

Nadaljujemo načelo povečati likvidnost in zmanjšati zaloge materialov.

Zadolži se nabavna služba, da izdela plan zaloga materiala, pri tem ji pomaga tehnična služba. Pri sestavljanju plana mora upoštevati nemoteno proizvodnjo.

Preprečiti je vsako nabavo materiala in opreme, ki ni nujno potrebna. Pri nabavi je paziti na ekonomičnost nabave.

Vodje sektorjev in gradbišč so odgovorni do postavljanih rokov za izdelavo začasnih in obracinskih situacij. Situacije morajo vsebovati vse nastale stroške na posameznih gradbiščih.

Faktorni oddelek je odgovoren, da takoj posreduje situacije investitorju v roku, ki je naveden v pogodbi.

Tehnični kader je zadolžen, da skrbno vodi vso tehnično dokumentacijo, ki je zantevana v gradbeni pogodbi.

Zantevati mora od investitorja vso potrebno dokumentacijo in vpisovati v gradbeni dnevnik njih dostopja, ki kasneje omogočajo uveljavljanje stroškov zastoja, podaljšanje dovršitvenih rokov, priznanje razlik v ceni itd.

Gospodarsko finančni pomočnik direktorja TOZD je odgovoren za pravočasno dostopje plačil v valutnih rokih vseh računov in situacij in končnih obračunov.

O vsej problematiki in rezultatih je dolžan redno poročati delavskemu svetu, posebej pa o zarizanju zneskih sklopih in spornih terjatvah.

Posebej je paziti, da se izvršijo dobaviteljeva plačila v rokih ker se s tem zmanjšajo stroški TOZD, ki nastanejo zaradi zamudnih obresti. Vse to mora občasno poročati delavski svet.

Posebno pozornost je potrebno posagati doslednemu izvajanju samoupravnim aktom celotnega podjetja in aktov TOZD. Vsi odgovorni delavci morajo sprejeti dogovore dosledno izvajati.

Vso gradivo, ki ga predlagajo delavskemu svetu, zboru delovnih ljudi in drugim samoupravnim organom je pred tem dobro pripraviti z vsemi obrazložitvami tako, da lahko delavci odločajo o njih predlogih. Analiza in obrazložitev naj bo čimbolj enostavna in razumljiva.

Vsi organizatorji proizvodnje morajo brezpozorno poznati interne akte podjetja in TOZD ter vse pravilnike. Informacije delavcem pa morajo biti čimbolj učinkovite in pravočasne.

Za odločitve v okviru podjetja in TOZD je potrebno, da je sodelovanje vseh samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij čim tesnejše. Posebno važno je usposabljanje članov samoupravnih organov za izvrševanje funkcij prek raznih seminarjev. Za izobrazbo je zadolžen center za izobraževanje pri skupnih službah.

Delavska kontrola se mora čimbolj uveljaviti za kar je potrebno, da ji vsi samoupravni organi in družbenopolitične organizacije dajo vso pomoč.

Gradnje v okviru razvojnih načrtov. Osnova za razvoj TOZD je srednjeročni program 1976—1980. V tem okviru bodo organizirali proizvodnjo in opremljenost TOZD.

Politika kadrovanja mora biti dolgoročna. Za bolj organizirano poslovanje potrebujejo še precej strokovnega kadra.

Za spremljanje poslovanja morata APS in ROS redno analizirati in dajati napotke za izboljšanje v TOZD.

Zavzemati se moramo še naprej pri integracijskih procesih v podjetju, ter aktivno sodelovati pri združevanju dela in sredstev.

Spodbujati racionalizatorstvo in nagrajevanje istega.

Planirane investicije je potrebno analizirati in najti najbolj racionalno rešitev in ugotoviti pri vseh najboljše ekonomičnost.

Najti najboljše proizvodne postopke kateri rezultati bi imeli večji učinek. Pri tem upoštevati, da bi povečali storilnost in pa zmanjšanje materialnih stroškov.

Naloge, ki smo si jih zadali, bomo z vso skrbnostjo spremljali in jih po potrebi tudi dopolnjevali, je dejal predsednik delavskega sveta ing. Peter Vertič.

M. D.

Novak Jakob
TOZD Gradis Celje

Tako so na gradbišču v Krškem vpisovali posojilo za ceste

Pred finalom na ŠLG

Gradis šele na tretjem mestu

Le še dober mesec nas loči od letošnjih zaključnih bojev na športnih igrah gradbenih delavcev Slovenije. Znani so že vsi finalisti, saj sta se medtem končali tudi zadnji dve disciplini — odbojka in mali nogomet. Medtem ko so se obe odbojarski ekipi uvrstili v finale se nogometašem to ni posrečilo. Zasedli so skromno 23. mesto in ostali najslabše plasirana ekipa Gradisa.

Kljub vsemu še ni nič izgubljene. Zaostanek 15 točk za prvo plasirano ekipo Konstruktorja, ki je zbrala 293 točk in drugouvrščenim Igradom, za katerim zaostajamo 6 točk, bo težko nadoknaditi, vendar možnosti vsekakor so. Upoštevati je treba, da imamo kar sedem ekip v finalu, medtem ko jih inata naša najhujša konkurenta 6 (Ingrad) oz. 5 (Konstruktor).

Za tak podvig pa bo potrebno vložiti veliko truda, da bomo na finalna srečanja prišli zares pripravljeni.

Tudi ostale ekipe verjetno ne pričajo in se marljivo pripravljajo, da bi svoje uvrstitve še izboljšale. Pri tem velja poudariti, da bodo v finalu nastopile ekipe iz kar 15 OZD, kar je vsekakor svojevrsten rekord in dokaz, da je nov način tekmovanja pridobil tako na množičnosti kot tudi na kvaliteti.

Skupno je na letošnjih igrah sodelovalo 73 podjetij z več kot 400 ekipami in 2500 tekmovalci. Vrsni red najboljših desetih ekip pred finalnimi srečanji pa je naslednji:

1. SGP Konstruktor Maribor 293
2. GIP Ingrad Celje 284
3. GIP Gradis Ljubljana 278
4. SGP Pionir Novo mesto 270
5. IMP Ljubljana 269
6. SGP Gorica, Nova Gorica 264
7. Salonit Anhovo 227
8. SGP Stavbar Maribor 224
9. SGP Slovenija ceste Lj. 213
10. Cementarna Trbovlje 193

mk

Ekipa domačinov, ki so dobro pripravili tekmovanje

Mladinci

V mesecu juniju smo imeli sestanek KS ZSMS GIP Gradis, na katerem smo se dogovorili nekaj stvari, ki jih bomo izpolnjevali v nadaljnjih mesecih. Poleg poročila o MSIG. »Susretu mladosti 76« in mladinskem kvizu znanja smo doleteli tudi nekaj sklepov.

Na »Susretu mladih« bomo sodelovali le v primeru sodelovanja tudi drugih OZD s področja Slovenije. MSIG in kviz znanja ostaneta z nekaterimi organizacijskimi popravki. Kviz znanja pa se vsako leto organizira 25. maja. Predloge za predsednika in sekretarja KS ZSMS GIP GRADIS se obravnava na vseh osnovnih organizacijah in pošljejo se poročila o obravnavi. Ravno tako se pošilja vsa poročila o delu OO.

MSIG se v bodoče razširi z več panogami in sodelovanjem mladink o tem pa odločajo s svojimi poročili OO. MSIG 77 bo v Ljubljani organizirala OO ZSMS Ljubljana okoli-

ca s pomočjo SPO in doma učencev. Akcija za organiziranje se je že pričela.

Poseben sklep, ki so ga na sestanku podprli vsi prisotni je bil, da vsi predstavniki OO ZSMS pošiljajo zapisnike s svojih sestankov na naslov Koordinacijskega sveta, za lažje ugotavljanje dela posameznih OO in mislim, da ta akcija že dokaj uspešno poteka.

Zahvala

Mojo 50-letnico sem praznoval na Onkološkem oddelku kliničnega centra v Ljubljani, kjer sem preživel težko operacijo na pljučih. Nikoli si nisem predstavljal, da se bodo ob mojem srečanju z »Abrahamom«, spomnili name tudi moji sodelavci. Zato me je darilo, ki so ga zbrali moji sodelavci v TOZD Celje (kar 500.000 S din) tem bolj pre-

senetilo. Vesel sem, da me kolektiv tudi v težkih časih ne pozabi.

Name ni pozabila tudi osnovna organizacija sindikata. Sedaj sem zopet pričel verjeti v star pregovor. V nesreči spoznaš tovariša.

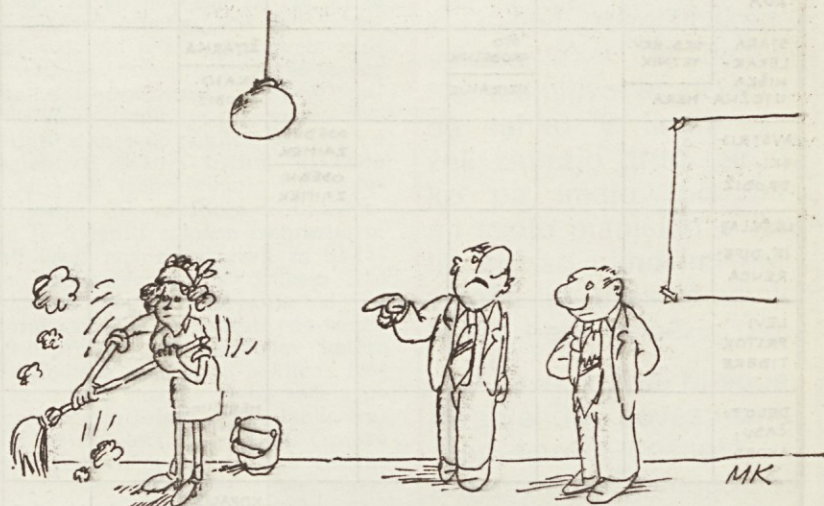
Iskreno se zahvaljujem vsem mojim sodelavcem kot tudi OO sindikata Gradis Celje za materialno in moralno pomoč ob težkih dneh mojega življenja.

Se enkrat vsem najlepša hvala!
Novak Jakob
TOZD Gradis Celje

Mikro-humoreske

Majka govori kćeri:

— Upamti da nijedna žena ne može biti tako rdjava da se ne bi mogla smatrati boljom polovinom svog muža!

— To je torej tista, ki dviguje prah v našem podjetju!

U kancelariji društva za zaščito živalinj zvoní telefon:

— Dodajte hitro. — čuje se nečiji uzbudjen glas. — u našem vrtu na drvetu sedi poštar i draži našu dogu!

Putnik brzog voza zapazio je da se voz zbog nečeg suviše često zastavlja.

— Zašto opet stojimo? — upitao je sprovednika.

— Na šine je legla krava.

— Krava? Ali mi smo se ovako bez razloga danas zaustavljali pet puta! Ovdje ima mnogo krava. šta li?

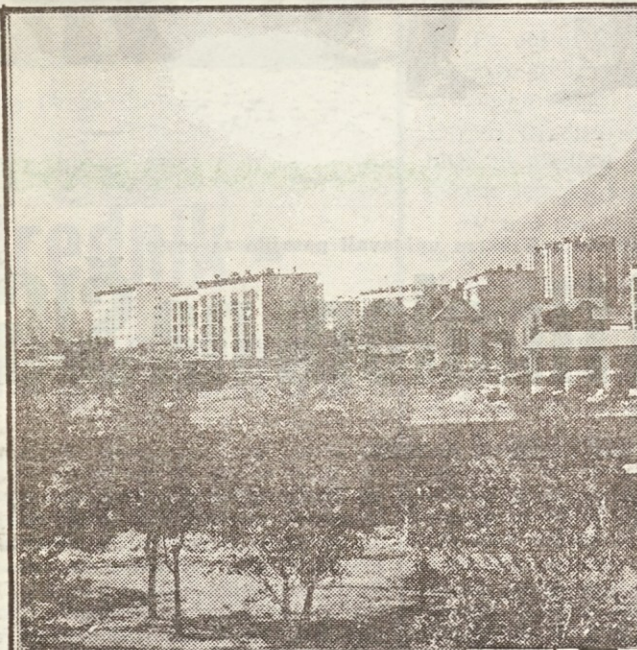
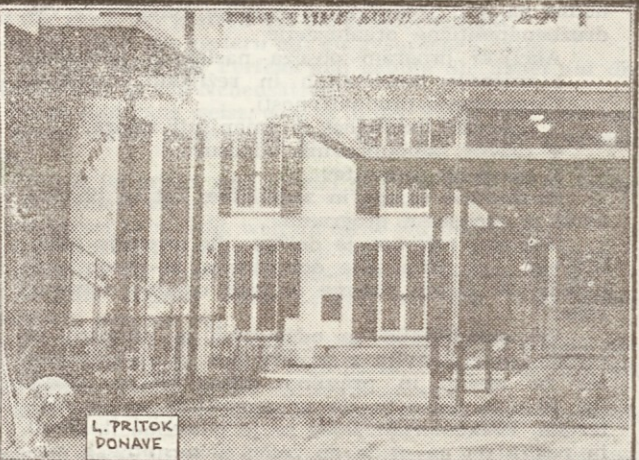
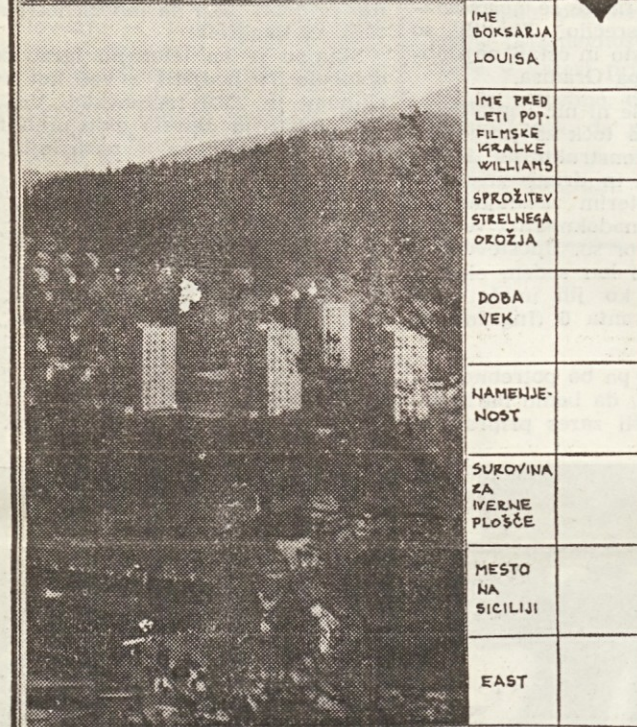
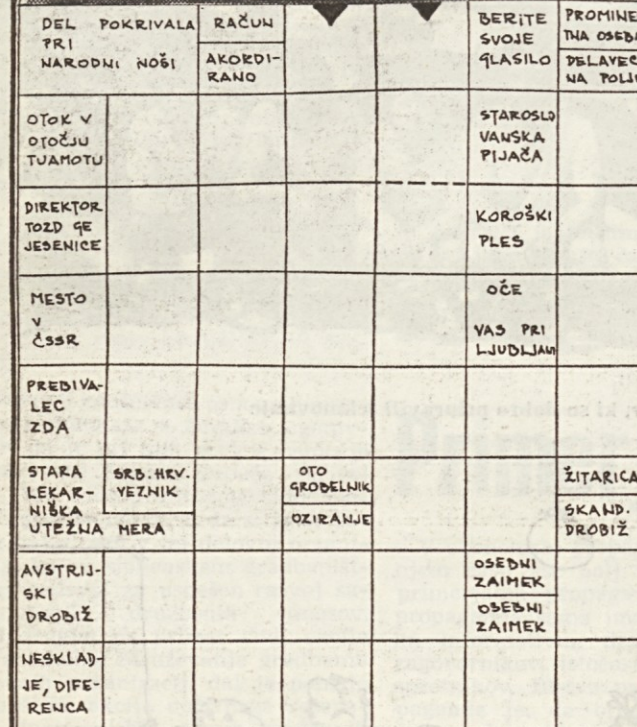
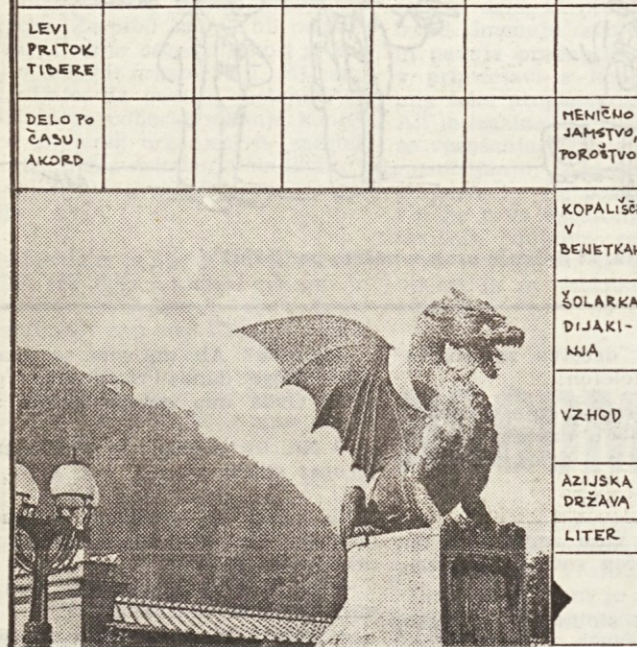
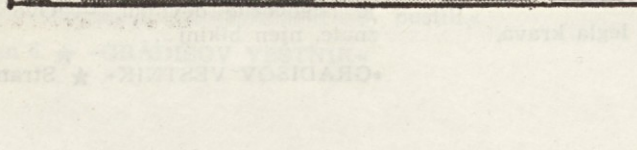
— Ne, to je ona ista. Samo smo je opet stigli.

Na plaži je policajac prebacio mladoj devojci zbog preterano oskudnog bikinija:

— Sta bi rekla vaša mati kad bi vas videla u tom kostimu?

— Mnogo bi mi rekla. — otresito je odgovorila devojka. — Ovo je, znate, njen bikini...

Križanka - mesta s sedeži naših TOZD

				SESTAVIL MARIO HERNEC	SOCIALNI POLOŽAJ	BOGATO OBLOŽENA MIZA (VSE)	OSTANEK CIGARETE ČIK	DELAVEC BREZ PLAČILA	NAPOVE-DOVALKA KOROŠEC	OPICA IZ REŠEVALEČ UGANČK TARZANU	SEME KAKA-VOVCA					
				DELAVEC IZ OGP (JENDA)												
				PRODA-JALNA												
				OSEBA, KI JO NE ZAHIMA POLITIKA												
				RIMSKI CESAR					TURŠKI VELIKAŠ KREMA ZA LASE							
				GRADISOV VESTNIK	GORČICA				JABOLČNIK DRŽAVA V SEV. AMER.							
				STRATEGIJA												
				MESTO NA MORAVSK. V ČSSR							KERŠIČ IVAN					
				IME BOKSARJA LOUISA			HEMINGWAY ERNEST	LETNI POSEK ZAGON POLET				SREDIŠČE VRTEHJA ZMAHA V ŠAHU				
				IME PRED LETI POT. FILMSKE IGRALKE WILLIAMS						GRŠKA BOGINJA SOLMIZ. ZLOQ						
				SPROŽITEV STRELNEGA OKROŽJA					SLUŽAB-NIK BOLEZEN KOSTI				REKA			
				DOBA VEK			ROMUNSKO MESTO MUZA, LJ. PESNIŠTVA				HIMALAJ. KOZA GROMA TRAHINA					
				NAMENJE-NOST				ALBIN PERMAT AM. ZV. DRŽAVA		LISJAK IVAN VEZNIK						
				SUKOVINA ZA IVERNE PLOŠČE				HLASTEC MARJAN NARODNI MAGAZIN		KRATICA TOZD IZ ŠKOFJE LOKE		KRANJE OGLAŠA-NJE				
				MESTO NA SICILIJI						RIMSKI KRALJ SESANJE		ANTON MARTINŠEK PRED. SL. SKUPŠČINE (BORIS)				
				EAST		PRISTAŠ EJTATIZMA PLETIL-NICA					GL. MESTO GANE STANJE ZA MAKNIJENOSI					
				DEL POKRIVALA PRI NARODNI NOŠI	RAČUN AKORDI-RANO		BERITE SVOJE GLASILO	PROMINEN TNA OSEBA DELAVEC NA POLJU				TOVARNA V ZAGREBU				
				OTOK V OTOČJU TUAMOTU			STAROSLO VANSKA PIJAČA		PREDSED-NIK DS PODJETJA (LADO)	PRISIEDNIK PRI GODNI OBRAMBAV			DOMAČE SUKHO FR. PEVKA (SYLVIE)			
				DIREKTOR TOZD GE JESENICE			KOROŠKI PLES			AERO-PLAN						
				MESTO V ČSSR			OČE VAS PRI LJUDLIJAH				NAJEDE-NOST			POOBLAJ-ČEN, DOVE-RILEH	NATRIJEV ALUMO-SILIKAT	
				PREDIVA-LEC ZDA							SPRELET GROZE STRAHU		ZVRST MOD. GLASBE TRAVNATA ŠTEPA			
				STARA LEKAR-NIŠKA UTEŽNA	SRB. HEV. VEZNIK HERA	OTO GROBELNIK OZIRANJE	ŽITARICA SKAND. DROBIŽ				KMEČKA SOBA KANRA	PRED. GRŠ. POKRAJINE GRŠ. BOGIN ZEMLJE				
				AVSTRIJ-SKI DROBIŽ			OSEBNI ZAJMEK OSEBNI ZAJMEK			KEMIČNA OZNAKA ZA DOR	ORANJE SMOČKA ŠT. TESNIK (FEDERICO)			MAKED. KOLO VEL. MESTO NA JAP.		
				NESKLAD-JE, DIFE-RENCA						BOLEHA-NJE PIŠEC PRVE SADIŠT. KN.				SM. SRED-NAD BOMINI GOZA V MAKEDONIJU		
				LEVI PRITOK TIDERE			ONIČ SLAVKO GEOLOŠKA DOBA	STROJ ZA ŽIFE. LEDU KAMBOŠKI DIKTATOR			KONJSKI KORAK ODKRITELI AVSTRALIJE		STEFANO TANKA PLOŠ PLOŠČICA			
				DELO PO ČASU, AKORD			MEŃIČNO JAMSTVO, POROŠTVO			UNIČE-VALKA ŽELEZA		POHORSKI GRANIT KROJAŠKI VZOREC				
							KOPALIŠČE V BENETKAH			CELJE DOMAČA ŽIVAL		PIVO BREZ ALKOHOLA STARA RIM-SKA CESTA			AMER. AGENCIJA ZA VES. RAZISKANJE	
							ŠOLARKA DIJAKI-NJA					SRB. M. IME OUN		SUDANSKI PREDSED. OREL IZ GERM. MIT.		PRVA ŽENSKA RIBARIC VLADO
							VZHOD	BURMAN. POLITIK (U)	ITAL. NIKALNICA DALIBOR BRUN		OPAZKA PRIPOMBA TUJ DVO-GLASNIK					
							AZIJSKA DRŽAVA							MESTO V JUŽ. FRANKE RIMSKA 1		
				LITER												
													ZAGREBSKA POP GRUPINA			